

EURİPİDES

KYKLOPS

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

YUNANCA ASLINDAN ÇEVİREN: ARİ ÇOKONA

Genel Yayın: 4757

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyuluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

EURİPİDES
KYKLOPS

ÖZGÜN ADI
ΚΥΚΛΩΨ

ÇEVİREN
ARİ ÇOKONA

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2018
Sertifika No: 40077

EDİTÖR
ALİ ALKAN İNAL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
NEBİYE ÇAVUŞ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

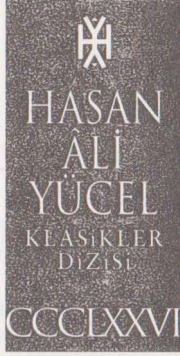
1. BASIM, MART 2020, İSTANBUL

ISBN 978-625-7070-17-1 (CİLTLİ)
ISBN 978-625-7070-16-4 (KARTON KAPAKLI)

BASKI-CİLT
DERYA MÜCELLİT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
MALTEPE MAH. LİTROS YOLU FATİH SANAYİ SİTESİ NO: 12/80-81 TOPKAPI
ZEYTİNBURNU İSTANBUL
Tel: (0212) 501 02 72 - (0212) 501 35 91 Faks: (0212) 480 09 14
Sertifika No: 40514

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

EURİPİDES

KYKLOPS

YUNANCA ASLINDAN ÇEVİREN:
ARİ ÇOKONA

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Sunuş

Euripides'in Hayatı

Euripides MÖ 480'de Perslerle Yunanlılar arasındaki Salamis Deniz Savaşı'nın yapıldığı gün Salamis Adası'nda doğdu. Aynı gün o tarihte kariyerinin zirvesinde olan Aiskhylos savaşta ağır yaralanmış, on altı yaşındaki Sophokles de savaş sonrasında yapılan kutlamalarda gençler korosunu yönetmiş, paian marşını okumuştur. Plutarkhos'un *Ethika*'da (*Moralia*) aktardığı bu bilgi kurgusal olmakla birlikte üç büyük tragedya ozanını önemli bir tarihî olay etrafında birleştirir.

Euripides'in babası Mnesarkhos ya da Mnesarkhides bir küçük satıcıydı, annesi Kleito da pazarda sebze satardı. Ancak bu bilgiler ozanın düşüncelerinden ve tiyatro sanatına getirdiği yeniliklerden rahatsız olarak soyunu önemsiz göstermek isteyen Aristophanes ve çağdaşı diğer komedyacı yazarları tarafından uydurulmuş olabilir. MÖ III. yüzyıl tarihçisi Philokhoros babasının toprak sahibi olduğunu, annesinin de soylu bir aileden geldiğini iddia eder. İyi bir eğitim almış olması da ailesinin ona bu imkânı sağlayabilecek derecede zengin olmasıyla açıklanabilir.

Gençliğinde güreş ve boks karışımı bir dövüş sporu olan "pangration" ve güreşle ilgilendi, Panathenaia yarışmalarında bu branşlarda birinci oldu. Ancak erken yaşlarda

spordan uzaklaştı ve resim sanatına gönül verdi. Tragedya yazarı olarak ünlendikten sonra bile Megara'da resimlerinden övgüyle bahsedildiği söylenir. Daha sonra Prodikos'tan hitabet, Anaksagoras'tan felsefe dersleri aldı, Protagoras ve Sokrates'le yakın dostluklar geliştirdi. Okumaya çok meraklıydı ve döneminin en zengin kitaplıklarından birine sahipti. Salamis'te iki girişi olan bir mağaraya sığınmaktan hoşlanır, deniz manzarasının karşısında kitap okur, eserlerini yazardı. Genel kültürü bunca geniş olan Euripides çağdaşları tarafından "sahnelerin filozofu" olarak tanındı. Tiyatroya pek ilgi duymayan Sokrates'in arkadaşının eserleri sahnelendiğinde onları mutlaka izlediği söylenir.

Melito ve Khoirini adlı iki kadınla iki başarısız evlilik yaptı. Antik yazarlar eserlerinde kadınları kötü göstermesini başarısız evlilikleriyle açıklamaya çalışırlar. İlk eşinden Mnesarkhides (tüccar), Mnesilokhos (aktör) ve Euripides (tragedya yazarı) adlı üç oğlu oldu. En küçükleri ve adaşı olan Euripides babasının erken ölümüyle sahnelenemeyen *Bakkhalar* ve *İphigenia Aulis'te* tragedyalarını sahneledi.

Komedi yazarlarının sert eleştirilerinden ve çağdaşlarının değerini anlayamamasından rahatsız olarak hayatının sonlarına doğru, MÖ 408'de Atina'yı terk etti. Önce Thesalia'nın Magnesia şehrinde kaldı. Orada ona vergi muafiyeti tanındı, büyük sevgi ve saygı gösterildi. Daha sonra Makedonya kralı Arkhelaos'un davetini kabul ederek Pella'ya gitti. Sanatların koruyucusu Arkhelaos, krallığının başkentinde tragedya yazarı Agathon, besteci Timotheos, ressam Zeukses gibi sanatçıları toplamıştı. Euripides burada *Arkhelaos*, *Temenides* ve *Bakkhalar* tragedyalarını yazdı. Tarihçiler ilk kez Pella'da sahnelenen bu tragedyaları Makedonya Krallığı'nda halkın Yunanca konuştuğunun kanıtı olarak gösterir.

Euripides MÖ 406'da Amphipolis'te öldü ve Arethusa'da görkemli bir anıt mezara defnedildi. Bir söylentiye göre şehir dışında gezintiye çıkan şairi ava çıkmış olan kralın av kö-

pekleri parçalamıştı. Kaynaklar meslektaşını anmak üzere Sophokles'in o yılki tiyatro temsillerine matem elbisesiyle çıktığını ve korosunu sahneye çelenk taktırmadan çıkardığını aktarır. Atinalılar daha sonra Dionysos Tiyatrosu'nda ozanın bronz heykelini diktiler. Heykel ozanı asık suratlı, üzgün ve düşünceli gösteriyordu.

Eserleri

Euripides 81'inin adı bilinen toplam 92 eser yazdı. Biri satyrikon drama olmak üzere bunlardan 19'u günümüze kadar geldi. MÖ 455'te *Peliades* ile ilk kez katıldığı Büyük Dionysia drama yarışmasında üçüncü oldu. İlk birinciliğini otuz dokuz yaşında, bugün adı bilinmeyen bir eserle MÖ 451'te kazandı. Yarışmalara bunca katılmasına karşın, biri MÖ 405'te ölümünden sonra olmak üzere sadece beş birincilik kazandı. Ancak yeniliklere açık olduğu için gençler tarafından çok seviliyordu. Yazıldıkları tarihlerde çağdaşlarının beğenisine pek hitap etmeyen eserlerinin değeri zamanla anlaşıldı. Aiskhylos'un ve Sophokles'in yedişer eseri günümüze kadar eksiksiz gelirken, Euripides'in iki büyük rakibinin toplamından daha fazla eseri bu şansa sahip oldu.

Klasik dönemin eleştirmenleri üç büyük ozanın eserlerini değerlendirirken, Aiskhylos'un Pers savaşları döneminin cesur savaşçı ve dindar insanını, Sophokles'in de Perikles yönetimindeki Altın Çağ'ın her alanda aşırılıklardan kaçınan dengeli ve uyumlu Atinalısını anlattığında birleşirler. Euripides sofistlerin öğretisiyle yaygınlaşan kuşkucu ve bütün değerleri sorgulayan çağının bireyini anlatır. İlk iki ozanın oyunlarının kurgusu kahramanların ilahi irade ve kader gibi dış güçlerle çatışmalarına dayanır. Euripides'te ise trajik kurgu insanın iç dünyasında şekillenir. Çatışma bilinçle bilinç dışı, arzularla görev arasındadır.

Üç ozanın mitolojik geleneğe yaklaşımları da farklıdır. Aiskhylos tanrılara atıfta bulunan mitleri “kutsal gelenekler” olarak görür, onlarda ilahi bir derinlik olduğuna inanır. Sophokles yüzeysel sembollere bağnazca bağlılığa ve atalarının kültürel mirasına saygısızlığa kapılmadan mitlere dengeli yaklaşır, onlardan yararlı dersler çıkarır. Anaksagoras’ın öğrencisi ve Sokrates’in arkadaşı Euripides diğerlerinden farklı olarak geleneği sorgular. Tanrıları kaba ve adalet duygusundan yoksun gösteren mitleri kabullenmekte zorlanır. Tanrıların kötü şeyler yapmadığını, iyiliği amaçlayan manevi güçler olduğunu söyler.

Euripides yazmaya başladığında tragedya Aiskhylos ve Sophokles’in katkılarıyla gelişimini tamamlamıştı. Ancak büyük ozanların sonuncusu özellikle son eserlerinde yoğun biçimde kullandığı bazı yenilikler getirdi. Konularını esinlendiği geleneksel mitosları özgürce değiştirdiği ve kahramanlarının karakterlerini çok karmaşık çizdiği için izleyicileri seyredecekleri oyuna hazırlayan uzun ve ayrıntılı önsözler geliştirdi. Monolog şeklinde verilen önsözler *İon*, *Bakkhalar* ve *Hippolytos*’ta olduğu gibi bir tanrı tarafından okunduğunda bazen tragedyanın gelişimi ve sonu hakkında ipuçları da veriyordu.

Karmaşık olay örgüsü ve kahramanlar arasındaki sert çatışmalar oyunu çıkmaza sürüklediğinde bunu çözmek için “deus ex machina” kullanımını getirdi. Mekanik bir aygıt yardımıyla sahneye yukarıdan bir tanrı karakterinin indirilmesi anlamına gelen bu yenilik beklenmedik çözümler üretebiliyordu ve kısa sürede diğer ozanlar tarafından da benimsendi. Ancak bazı çağdaşları ve özellikle komedi yazarları “mekanik tanrı” kullanmasını Euripides’in kurgulama yetersizliğine verdiler.

Euripides’in koro bölümleri diğer ozanlarda olduğu gibi tragedyanın konusuyla sıkı sıkıya bağlı değildir. Tragedyadan bağımsız birer şiir olarak da okunabilirler. Plutarkhos’a

göre Sicilya'da tutsak düşen Atinalı askerler onun şiirlerini okuyarak katı Syrakusalıları yumuşatıp su ve yemek vermelerini sağlamıştı.¹ Oyunlarında kurgu ön plandayken koronun işlevi *Troyalı Kadınlar* ve *Bakhhalar* gibi önemli yer kapladığı bazı eserleri dışında yüzeyseldir. Etik ve felsefi mesajlar vermekten hoşlanır. Kahramanlarının ruhsal durumlarını, endişelerini ve tutkularını sergiler. Tragedyalarında birey ilk kez toplumun önüne geçer.

Euripides hayatının hiçbir döneminde aktif siyaset yapmadığı hâlde oyunlarında siyasi düşüncelerini sergilemekten hoşlanır. Döneminin sorunlarına vatandaş mantığıyla değil, daha çok felsefeci mantığıyla yaklaşır. Toplumu felakete sürükleyen demagoglara olduğu kadar kibirli oligarşi mensuplarına da karşıdır. Siyasi hayatta sağduyunun ve düzenin hayranıdır. Kentleri orta sınıfların ve özellikle kendi elleriyle toprağı işleyenlerin ayakta tuttuğuna inanır.

Aristoteles *Poetika*'da Euripides'i ozanların en trajiği olarak nitelemesine karşın yapıtlarını pek başarılı bulmaz. Sophokles'in tragedyada karakterleri hakkındaki bir değerlendirmesini aktararak ozanı şöyle eleştirir: "Sophokles karakterleri olmaları gerektiği gibi gösterirken, Euripides onları oldukları gibi gösterir." Euripides belki de bu yüzden, çağdaş tiyatroya en yakın eserler veren klasik ozan ya da modern ozanların ilki olarak nitelenmektedir.

Euripides'in günümüze kadar gelen eserleri alfabetik sırayla şunlardır:

Alkestis (Günümüze ulaşan en eski tarihli oyunu.)

Andromakhe

Bakhhalar (Ölümünden sonra oğlu Euripides tarafından sahnelenip birincilik ödülü aldı.)

Elektra

Fenikeli Kadınlar

1 Plutarkhos, *Paralel Hayatlar*, *Nikias*, 29.

Hekabe

Helene

Herakles

Heraklesoğulları

Hippolytos (Birincilik ödülü)

İon

İphigenia Aulis'te (Ölümünden sonra oğlu Euripides tarafından sahnelenip birincilik ödülü aldı.)

İphigenia Tauris'te

Kyklops (Antikiteden günümüze kadar eksiksiz gelen tek satyrikon dramadır.)

Medea

Orestes

Rhesos (Euripides'in eseri olmadığı konusunda kuşku vardır.)

Troyalı Kadınlar

Yakarıcılar

Satyrikon Drama ve Kyklops

Satyrikon drama, babaları Silenos eşliğindeki Satyrlerden oluşan korosu yüzünden bu adı alan bir tiyatro türüdür. Mitolojiye göre Satyrler şarap, eğlence ve bereket tanrısı Dionysos'un maiyeti olan yarı insan, yarı keçi yaratıklardı. Ormanlarda yaşarlardı ve bedensel hazlarla cinselliğe meyilliydiler. Satyrikon sıfatı bu yüzden eski tarihlerden beri hayvani arzular tarafından yönlendirilen şehvet düşkünlüğünü belirtmek için kullanılır. Oysa genellikle bir şiir türünü tanımlamak için kullanılan "satirik" sıfatı alaycı ve eleştirici bir anlatımı olan şiiri belirtir. Yergi, hiciv ve taşlama olarak da bilinir. Hint Avrupa dillerindeki "karmakarışık" anlamına gelen "satire" kelimesinden türetilmiştir. Anlamları farklı olan iki sıfatın imlası da farklıdır.

Satyrikon dramayı Atina'da tanıtan Pratinas oldu. Oğlu Aristias, Akhaïos ve Aiskhylos da onu geliştirdiler. MÖ V. yüzyılda (katı kurallara dayanan elemelerden sonra) drama yarışmalarına katılmaya hak kazanan üç şair, üç tragedya ve bir satyrikon dramadan oluşan dört eserle yarışıyordu.

Satyrikon dramanın başlıca karakteristik özellikleri korosunun Satyrlerden oluşması, alaycılık, mitolojik konu, müstehcen espriler ve bayağı sözlerdi. Tragedyanın dili, konuları, vezinleri ve teknikleriyle yazılıyordu, ancak kurgusu daha basit ve süresi daha kısaydı. Komedyadan farklı olarak kesinlikle güncel siyasi konu ve isimlere değinmiyordu. Korosunun dansları² kabaydı ve ana motifleri ayakların hızla yere vurulmasıydı.

Tragedya trilojisinden sonra izlenen satyrikon drama, komik içeriğiyle seyircileri rahatlatmayı amaçlıyordu. Ama aynı zamanda drama yarışmalarına uzaklaşmış olan Dionysos kültünü geri getirme amacını da güdüyordu. Tragedyalarda trajik özellikleri vurgulanan kahramanların burada komik yönleri öne çıkarılıyordu. Örneğin Herakles obur ve içkiye düşkün, Odysseus kurnaz, Odysseus'un dedesi Autolykos hırsız, tanrı Hermes de yalancı ve hırsız olarak gösteriliyordu. Karakteristik konuları içinde canavar, ejderha ve devlerin yenilmesi, aşk hikâyeleri, büyüler, giyeni görünmez kılan başlıklar gibi halk masallarını andıran motifler vardı. Mekân taşra, orman ya da Libya, Mısır gibi egzotik ülkelerdi. Vazgeçilmez özelliği ise tragedyaya hâkim olan kötümser bakış açısını dengelemek üzere mutlu sondu. Satyrikon drama MÖ 340'tan sonra tragedyadan tamamen koptu ve komedyanın birtakım özelliklerini alarak bağımsız bir drama türüne dönüştü.

2 Satyrikon dramının dansları σίκινις (sikinis) adıyla biliniyordu. Bu aynı zamanda Dionysos ayinlerinde müminlerin kendilerinden geçerek, kaval ve dümbelek eşliğinde oynadıkları danstı. Tragedyalardaki ağırbaşlı dansın adı ἐμμέλεια (emmeleia), komedilerdeki müstehcen dansın adı da κόρδοξ (kordaks)'tı.

Euripides'in *Kyklops*'u günümüze kadar tam olarak gelen tek satyrikon dramadır. Ancak son yıllarda papirüslerde başka oyunlardan fragmanlar da bulunmuştur. En uzunları 900 dizeyle Sophokles'in *İkhneutes* (İz Sürücüler), 90 dizeyle Aiskhylos'un *Diktyoulkoi* (Balıkçı Ağlarını Çekenler) ve 100 dizeyle Aiskhylos'un *İsthmiastes* (İsthmos Oyunlarına Katılanlar) satyrikon dramalarıdır. Bunların dışında elli kadar eserin de başlığı günümüze ulaşabilmiştir.

Kyklops teması Homeros'tan başka Kytheralı Philoksenos'un MÖ 406-388 arasında yazmış olduğu aynı adlı dithyrambos şiirinde de işlenir. İskenderiyeli Theokritos da MÖ III. yüzyılda şiirlerinde aynı konuya yer verir. İki şair tek gözlü devin nymphe Galatea'ya duyduğu karşılıksız aşktan söz ederler.

Euripides *Kyklops* satyrikon dramasında ağırlıklı olarak Homeros'tan esinlenmiştir. Sapa bir adada yaşayan tek gözlü dev onun eserinde de yamyamdır, tanrıları ve adaleti umursamaz. Ama Euripides bu karaktere komik unsurlar da ekler. Kyklops sarhoş olup sendeler, yaşlı Silenos'a karşı cinsel arzular duyar, geçirir, yellenir ve bet sesiyle şarkılar söyler. Euripides'in Polyphemos'u Homeros'unkinden biraz daha insancıldır. Şair eserini satyrikon dramanın formatına uydurabilmek için kurguda Satyrler korosuna da yer verir. Homerik hymnoslarda yer alan Dionysos'un korsanlar tarafından kaçırılması temasını maiyetindeki Satyrlerin bir gemiyle onu aramaya çıkmasıyla zenginleştirmiştir. Gemi şiddetli rüzgârlarla Kyklopsların adasına sürüklenince Silenos ile Satyrler Polyphemos'un kölesi olurlar.

Homeros üzerinde uygar bir toplumun yaşamadığı, toprakları ekilmemiş Kyklopsların adasının nerede olduğu hakkında bilgi vermez. Euripides onu Sicilya'ya taşır, ama ada yine antik kent düzeninden yoksundur. Burada uygar bir ülkeyi tanımlayan buğday ekimi ve bağcılık yapılmaz. Halkı da uygar bir toplumu tanımlayan en önemli âdet olan

konukseverliği bilmez. Kent düzeninin yokluğu halkın evlerde değil mağaralarda yaşamasıyla vurgulanır. Kadın bir eş, bir aile bireyi olarak değil, ulaşılamayan bir cinsel arzu objesi olarak görülür ve adada hiç kadın yoktur. Adada uygar bir ülkeyi tanımlayan agora da bulunmaz. Silenos'un açgözlülüğünü göstermek için altından söz edilse de alışveriş mal değişimiyle yapılır. Eserin sonunda da tanrıları küçük gören, onlar hakkında saygısızca konuşan Kyklops, tanrı Dionysos'un ve uygar yaşamın simgesi olan şarap sayesinde yenilgiye uğratılır.

Kyklops'un hangi dörtlemeye ait olduğu hakkında bilgimiz yoktur. Ancak çağdaş araştırmacılara göre Euripides'in yaşamının son on yılında yazılmıştır.

Çeviride oyunun eski Yunanca aslı (Loeb Classical Library, Harvard) kullanıldı. Yapılan çeviri çağdaş Yunanca (Vaios Liapis, Kihli Yayınları, 2016 – Theodoros Mavropoulos, Zitros Yayınları, 2006 – Tassos Roussos, Kaktos Yayınları, 1993 – George B. Tsokopoulos, Feksis Yayınları, 1911) ve İngilizce (David Kovacs, 1994 – George Theodoridis, 2008 – Patrick O'Sullivan and Christopher Collard, 2013) çevirileriyle karşılaştırıldı.

Ari Çokona
İstanbul, 2019

KYKLOPS

Kişiler

SİLENOS	Satyrlerin babası ve Dionysos alayının başı
SATYRLER KOROSU	Dionysos'un maiyeti, yarı insan yarı keçi yaratıklar
ODYSSEUS	İthake kralı, Troya Savaşı'nın kahramanı
POLYPHEMOS	Tek gözlü yamyam dev

Prologos (1 – 40)

(Sicilya’da, Aitna Dağı’nın eteklerinde büyük bir mağaranın önü. Uzaklarda deniz görünüyor ve yakınlarda akan bir çayın sularının şırıltısıyla koyun melemeleri duyuluyor. Mağaradan Silenos¹ çıkar. Elindeki tırmıkla yere düşen yaprakları toplarken kendi kendine mırıldanır.)

SİLENOS

Ah Bromios,² haddi hesabı yok senin yüzünden
çektiğim çilelerin,
hem şimdi, hem de taş gibi delikanlıyken gençliğimde.
En başta Hera’nın baskısıyla çılgına dönüp,³
seni yetiştiren
dağ nymphelerini⁴ apar topar terk ettiğinde yanındaydım.
Daha sonra Gaia’nın oğulları devlerle savaşa
girdiğinde de⁵
silahlarımı kuşandım ve sağ yanında yiğitçe çarpışıp,
kargımla
kalkanının ortasına vurarak koca Engelados’u
öldürdüm.⁶

(Seyircilere dönerek.)

Dur hele, bu anlattıklarımı rüyamda mı gördüm yoksa?
Zeus adına, hayır! Çünkü ondan aldığım ganimetleri
Bakkhos’a da göstermişim. Ama şimdi çektiğim dertler
daha da büyük. Hera’nın peşine saldığı Tyrrheneli

5

10

korsanlar⁷ seni kaçırıp uzak diyarlara köle olarak
 satmaya götürdü. Bunu duyar duymaz, oğullarımla
 birlikte bir gemiyle denize açılıp seni aramaya çıktım.
 15 Geminin pupasında çifte dümenin başına geçerek
 rotayı çizdim. Oğullarım da yerlerine oturup
 kürekleriyle döverek lacivert suları köpüklerle ağarttı.
 Ama tam Maleas Burnu'nun⁸ önünden geçerken,
 doğudan esen sert bir rüzgâr bizi yolumuzdan alıkoyup,
 20 sapa mağaralarının derinliklerinde, deniz tanrısı
 Poseidon'un tek gözlü oğulları, insan etiyle beslenen
 Kyklopsların yaşadığı Aitna'nın⁹ yalçın kayalıklarına
 sürükledi. Bunlardan birinin eline esir düşüp köle olduk,
 mağarasında yaşıyoruz. Efendimizin adı Polyphemos
 25 ve Bakkhos şölenlerinde âlem yapacağımız yerde,
 şu tanrıtanımaz Kyklops'un sürülerini otlatıyoruz.

*(Daha hızlı, coşkulu bir ritimle monoloğunu
 sürdürür.)*

Oğullarım çoban yamakları gibi dağlarda bayırlarda
 devin kuzucuklarını otlatırken, benim görevim
 burada kalıp yalıklara su doldurmak. Ardından
 30 mağarayı süpürüp, tanrılara saygı duymayan
 Kyklops'un lanet sofrasında hizmet ediyorum.
 Şimdi de verdiği son emri yerine getirerek,
 elimdeki şu demir tırmıkla mağarasını temizliyorum.
 Koyunlar ve çıktığı gezintiden dönen efendim
 35 mağarayı temiz bulmalı! İşte, oğullarımla
 koyun sürülerinin yaklaştığını görüyorum.
 Neler oluyor? Hoplayıp zıplamalarınız,
 Althaia'nın¹⁰ evine gitmekte olan Bakkhos'a
 eşlik ederken şarkılarla ve lir nağmeleriyle
 40 neşe içinde dans edişinize çok benziyor.

Parodos (41 – 81)

(Satyrler ağıllarına sürdükleri koyunlara hitaben
konuşurlar.)

KORO¹¹

Soylu bir anayla soylu bir babanın **strophe**
güzel yavrusu neden gidersin
hep uçurumlara doğru?
Buranın esintisi tatlı,
otları yumuşak değil mi? 45
Mağaranın önündeki yalaklar da
çağlayarak akan çayın suyuyla dolu değil mi?
Meleyen kuzucuklarının sesi gelmiyor mu kulaklarına?

Brrr brrr, buraya gelmeyecek misin? **ep hymnion**¹²
Otlamayacak mısın 50
bu serin yamaçta?
Hişt hişt, şimdi taş atacağım kafana,
haydi koca boynuzlum haydi,
giriver çoban Kyklops'un koyun ağılına.

Süt dolu memelerini gevşeterek **antistrophe** 55
mağarada bıraktığın
kuzucuklarını emzir.
Gün boyunca mışıl mışıl uyudular,
şimdi de meleyerek seni arıyorlar.
Aitna kayalıklarının 60
serin otlaklarından ayrılıp
ne zaman döneceksin ağılına?

Bromios burada değil. **epodos**
Burada ne danslar var
ne de değnek¹³ taşıyan bakkhalar. 65

Pınarların yanında dümbelekler çalmıyor,
yere damlamıyor taze şarap
ve Nysa Dağı'nın¹⁴ doruklarında
iakkhos iakkhos¹⁵ diye
70 ilahiler okumuyorum
beyaz ayaklı bakkhalarla birlikte
peşinden gittiğim Aphrodite'ye.¹⁶
Değerli dostum, sevgili Bakkhos,
yapayalnız nerelerde dolaşırsın,
75 altın sarısı saçlarını¹⁷
nerelerde dağıtır rüzgâr?
Kara bir teke postuna sarınan
ben sadık dostun da
senin sevgine hasret,
80 kölelik etmekteyim
tek gözlü Kyklops'a.

I. Epeisodion (82 – 355)

SİLENOS

Susun artık çocuklar! Kölelere söyleyin
taş tavanlı mağaralara götürsünler hemen sürüleri.

KORO

Dediğini yapın! Ama bu acelen nedir böyle baba?

SİLENOS

(Denize doğru bakarak.)

85 Sahilde bir Hellen gemisi¹⁸ görüyorum.
Kaptanla kürekçileri bu tarafa,
mağamıza doğru geliyor.
Omuzlarında boş sepetlerle testiler var.
Erzak ve içme suyu aramaya çıkmış olmalılar.
90 Kim acaba bu zavallı yabancılar?
Efendimiz Polyphemos'un nasıl biri olduğunu

bilmiyorlar mı? Konukları sevmeyen bu toprağa
ve insan etiyle beslenen Kyklops'un çenesine
yöneltti onları kara bahtları. Sessiz olun da Sicilya'nın
Aitna kayalığına nereden geldiklerini öğrenelim.

95

*(Odysseus'la maiyeti sahneye çıkar. Odysseus'un
omzunda şarap dolu bir tulum, kürekçilerde boş
sepetlerle testiler vardır. İçlerinde sadece
Odysseus kılıç taşır.)*

ODYSSEUS

Yabancılar, susuzluğumuzu gidermek için
nerede bir pınar bulacağımızı söyler misiniz?
Bir de muhtaç kazazedelere yiyecek satmak isteyen
birileri var mı bu yakınlarda? Ama neler görüyorum,
bir Bakkhos kentine gelmiş olmalıyız. Bir mağaranın
önünde
satyrler toplanmış. Önce en yaşlılarını selamlamak
gerekir.

100

(Odysseus Silenos'u selamlar.)

SİLENOS

Selam sana yabancı! Kimsin ve hangi ülkeden geldin?

ODYSSEUS

Ben İthakeli Odysseus'um, Kephalyalıların¹⁹ kralı!

SİLENOS

Tanırım seni! Sisypheos'un soyundansın,²⁰ ağzın iyi laf
yapar.

ODYSSEUS

Evet, o dediğin kişiyim. Ama kötü konuşma hakkımda.

105

SİLENOS

Peki, hangi denizleri aşarak Sicilya'ya geldin?

ODYSSEUS

İlion'dan²¹ ve Troya Savaşı'ndan geliyorum.

SİLENOS

Nasıl yani? Ülkene giden yolu bilmiyor muydun?

ODYSSEUS

Amansız fırtınalar attı beni buralara.

SİLENOS

110 Vah zavallım! Senin kaderin de benimkine benziyormuş.

ODYSSEUS

Ciddi misin? Sen de mi isteğin dışında buradasın?

SİLENOS

Dionysos'u kaçıran korsanların peşine düşmüştüm.

ODYSSEUS

Bu ülkenin adı ne ve burada hangi halk yaşar?

SİLENOS

Aitna'dır buranın adı. Sicilya'nın en yüksek dağıdır.

ODYSSEUS

115 Ülkenin surlarıyla kaleleri nerede?²²

SİLENOS

Öyle şeyler yok. Bu dağlarda insanlar yaşamıyor yabancı.

ODYSSEUS

Ülke kimlere ait peki? Vahşi hayvanlara mı?

SİLENOS

Kykloplara ait ve onlar evlerde değil, mağaralarda yaşar.

ODYSSEUS

Başlarında kim var? Demokrasiyle mi yönetiliyorlar
yoksa?

SİLENOS

120 Hepsi çoban ve kimse kimseye hükmetmiyor.

ODYSSEUS

Buğday ekiyorlar mı?²³ Yoksa nelerle besleniyorlar?

SİLENOS

Süt, peynir ve kuzu etiyle!

ODYSSEUS

Üzüm suyundan yapılan Bakkhos'un içkisi var mı peki?

SİLENOS

Hayır, bu yüzden de dans etmesini pek bilmezler.

ODYSSEUS

125 Yabancılar iyi davranıp misafirleri seviyorlar mı?

SİLENOS

Yabancıların etinin çok lezzetli olduğunu söylüyorlar!

ODYSSEUS

Ne diyorsun? İnsan eti mi yiyorlar?

SİLENOS

Buraya kimler ayak bastıysa hepsini kesip yediler.

ODYSSEUS

Kyklops nerede, içeride mi yoksa?

SİLENOS

Aitna Dağı'na çıktı, köpekleriyle avlanıyor.

130

ODYSSEUS

Buradan gitmek için ne yapmalıyız biliyor musun?

SİLENOS

Bilmiyorum Odysseus, ama senin için her şeyi yaparım.

ODYSSEUS

Ekmeğe sat bize, ekmeğe ihtiyacımız var.

SİLENOS

Daha önce de söyledim, burada etten başka

hiçbir şey yok.

ODYSSEUS

Olsun, o da açlığa ilaç gibi gelir.

135

SİLENOS

Çökelek peyniriyle²⁴ inek sütü de var.

ODYSSEUS

Uzat da bir göz atayım, alışveriş gün ışığında yapılmalı.

SİLENOS

Bunlar için ne kadar altın verirsin?

ODYSSEUS

Altınım yok, sana Bakkhos'un içkisinden vereyim.

SİLENOS

Söylediklerin kulağa hoş geliyor. Uzun süredir hasret

140

kaldık ona.

ODYSSEUS

Tanrının oğlu Maron²⁵ vermişti bana.

SİLENOS

Benim yetiştirdiğim oğlan mı?

ODYSSEUS

Karışıklık olmasın, Dionysos'un oğlundan
bahsediyorum.

SİLENOS

Yanında mı taşıyorsun, yoksa gemide mi?

ODYSSEUS

145 Gördüğün gibi bu tulumun içinde ihtiyar!

SİLENOS

Bu kadarı dudaklarımı ıslatmaya bile yetmez.

ODYSSEUS

Evet ama bu şarap aktıkça tulum yeniden doluyor.

SİLENOS

Sesi kulağa hoş gelen tatlı bir pınardan mı
bahsediyorsun yoksa!

ODYSSEUS

Suyla seyreltmeden bir tadına bakmak ister miydin?²⁶

SİLENOS

150 Haklısın, bir şeyi satın almadan önce tadına bakmalı.

ODYSSEUS

Tulumla birlikte bir kadehim de var.

SİLENOS

Nasıl olduğunu hatırlamam için azıcık döküver.

ODYSSEUS

SİLENOS²⁷

İşte!

Aman, ne de güzelmiş kokusu!

ODYSSEUS

SİLENOS

Gördün mü?

Zeus adına, ne görmesi,
kokladım!

ODYSSEUS

155 Tadına bak öyleyse, övgün lafta kalmasın.

(Uzun süredir şarap içmemiş olan Silenos bir
yudumla sarhoş olur.)

SİLENOS

Of of! Bakkhos beni oynamaya davet ediyor!

Yandan, yandan!

ODYSSEUS

Boğazından yumuşacık aktı mı?

SİLENOS

Öyle bir aktı ki, tırnaklarımın ucuna kadar gitti!

ODYSSEUS

Şaraptan başka altın da vereceğim!

160

SİLENOS

Altına gerek yok, sen şarap tulumunu ver yeter.²⁸

ODYSSEUS

Siz de kuzularla çökeleği getirin.

(*Silenos kadehten bir yudum daha alır.*)

SİLENOS

Öyle yapacağın, efendiler umurumda değil!

Bir kadeh şarap karşılığında Kyklopsların
bütün sürüleri feda olsun sana!

165

Bir kez sarhoş olup bütün sıkıntılarımı
unutmak için kendimi Leukada'nın²⁹

uçurumlarından dalgalara atarım, çünkü
içmekten hoşlanmayan insan zırdelidir.

İçki içtin miydi erkekliğin kabarır, kadınların
göğüslerini eller, gür çalılıklarını³⁰ okşarsın,
oynamaya heveslenir, dertlerini unutursun.

170

Böyle bir içkiyi elimden kaçırır mıyım?

Geri zekâlı Kyklops ile tek gözü yerin dibine batsınlar.

(*Silenos mağaraya girer.*)

KORO

Odysseus baksana, sana bir şey söylemek istiyoruz.

175

ODYSSEUS

Neden olmasın? Dostça sohbet edelim.

KORO

Troya'yı ve Helene'yi ele geçirdiniz mi?

ODYSSEUS

Evet, Priamos'un sarayını da talan ettik.

KORO

Kadını ele geçirince hepiniz sırayla

180 onunla yattınız mı? Ne de olsa
 çok erkekle birlikte olmaktan hoşlanır.
 Sadakatsiz kadın, Paris'in alacalı pantolonuyla³¹
 boynuna astığı altın gerdanlığı görünce
 akli başından gitti ve iyi bir insan olan
 185 kocası Menelaos'u terk etti. Keşke
 hiçbir dişi yaratık doğmasaydı,
 benim olacak kadınlardan başka!
*(Silenos iki oğluyla birlikte, kuzular ve peynir
 tulumlarıyla mağaradan çıkar.)*

SİLENOS

İşte Kral Odysseus, sana çobanların göz bebeği,
 annelerinin memesinden kesilmemiş kuzular
 190 ve yağlı süttten hazırlanmış peynir getirdim.
 Bunları alıp karşılığında Bakchos'un tatlı içimli
 içkisini ver ve hemen uzaklaş mağaranın önünden.
*(Malların değişimi yapılırken Kyklops'un geldiğini
 haber veren ayak sesleri duyulur.)*

Eyvah, Kyklops geliyor! Ne yapacağız şimdi?

ODYSSEUS

Mahvolduk ihtiyar! Nereye gidelim?

SİLENOS

195 Hemen mağaraya girin, orada saklanabilirsiniz.

ODYSSEUS

Söylediğin çok tehlikeli, ağına mı düşelim istiyorsun?

SİLENOS

Tehlikeli değil, mağaranın içinde saklanacak çok yer var.

ODYSSEUS

Olmaz! Yıllardır Phrygia ordularına karşı
 kalkarıyla yiğitçe savaşıyan benim gibi birinin,
 200 tek bir adamdan korkup kaçtığı duyulursa
 Troya ah edip inler. Ölmemiz gerekiyorsa
 yiğitçe ölürüz, yaşarsak da şanımızla yaşarız.

(Sahneye Kyklops Polyphemos girer. İlk bakışta bir kayanın ardına gizlenen Odysseus ile arkadaşlarını görmez.)

KYKLOPS

Açılın, savulun!³² Neler oluyor, nedir bu tembellik böyle?
Neden eğleniyorsunuz? Burası Dionysos'un yeri değil,
burada bronz kaşıklarla dümbelekler çalınmıyor. 205
Yeni doğmuş yavrularım mağarada neler yapıyor?
Süt emiyorlar mı, anaları yanlarında mı?
Koyunları sağdınız mı, sütü hasır sepetlere döküp
içine peynir mayası koydunuz mu? Konuşun,
ne mırıldanıyorsunuz? İçinizden biri dayak yiyip 210
gözyaşı dökcek! Yere değil, yukarıya bakın!

KORO

İşte, başımızı Zeus'a doğru kaldırdık
Orion'a³³ ve parlak yıldızlara bakıyoruz.

KYKLOPS

Yemeğimi hazırladınız mı?

KORO

Yemeğin hazır, yeter ki senin boğazın da hazır olsun. 215

KYKLOPS

Süt güğümleri ağızlarına kadar dolu mu?

KORO

İstersen koca bir küp süt içebilirsin.

KYKLOPS

Koyun sütü mü, inek sütü mü, yoksa karışık mı?

KORO

Hangisinden istersen, yeter ki beni de yutma sütle
birlikte.

KYKLOPS

Yutar mıyım hiç? Her zaman yaptığınız gibi 220
midemde de hoplayıp zıplayarak beni hasta
edersiniz. Bak sen, ağılımda kimleri görüyorum!
Toprağıma hırsızlarla korsanlar mı saldırdı?

225 Ağılımdan çıkarılmış kuzular sarmaşık
dallarıyla sımsıkı bağlı ve yerde dizilmiş
peynir sepetleri var. Yaşlı kel kölemin de
ağız burnu yediği dayaktan dağılmış!³⁴

SİLENOS

Eyvahlar olsun! Bunca darbeden sonra her yanıma
sızlıyor.

KYKLOPS

Seni kim dövdü, kafana kim vurdu ihtiyaç?

SİLENOS

230 Şunlar! Mallarını çalmalarına engel oldum diye!

KYKLOPS

Tanrı çocuğu ve tanrı olduğumu bilmiyorlar mıydı?

SİLENOS

235 Söylemez olur muyum hiç, ama beni dinleyen kim!
Onları engellememe rağmen peynirlerine yumulup
kuzularını sürüklemeye devam ettiler. Seni üç arşınlık
iple bağlayacaklarını, alnındaki tek gözü oyacaklarını
ve ağzından zorla bağırsaklarını kusturacaklarını
söylediler. Kamçı darbeleriyle sırtındaki deriyi
soyacak, elini ayağını bağlayarak güverteye atacak
ve taş kırmak üzere bir taş ocağına ya da değirmen taşı
240 çevirmen için bir değirmene köle olarak satacaklarmış.

KYKLOPS

Öyle mi? Hemen bıçaklarımı bilemeye koş
ve avluya odun yığarak büyük bir ateş yak.
Hepsini kesip doğradıktan sonra onlarla
iyice karnımı doyuracağım. Kimilerini
245 kısıp kömür ateşinde pişirecek, kimilerini de
kazanda dağılana kadar haşlayacağım.
Dağda avlandığım hayvanların etinden
gına geldi. Aslan ya da ceylan yemekten
bıktım usandım, insan eti yemeyeli çok oldu.

SİLENOS

250 Yeni yemekler bildik yemeklerden lezzetlidir,

Efendim. Uzun süredir hiçbir yabancı
uğramamıştı mağaranın yakınlarına.

ODYSSEUS

Şimdi de sen biz yabancıları dinle Kyklops.
Gemimizden inerek yiyecek satın almak için
mağarana geldik. Bu adam bir kadeh içki
karşılığında kuzularını bize sattı.

255

Şarabı içip bedelini ödedi. Alışverişte
iki tarafın da rızası vardı, zor kullanan olmadı.
Gizlice malını satarken yakalanınca da
hiç utanmadan şimdi yalan söylüyor.

260

SİLENOS

ODYSSEUS

Ben mi? Ağzın dilin Yalan söylüyorsam öyle olsun!
kurusun!

SİLENOS

Kyklops, baban Poseidon adıyla,
yüce Triton³⁵ ve Nereus³⁶ adıyla, Kalypso³⁷
ve Nereus'un kızları adıyla, kutsal dalgalar
ve cümle balıkların adıyla yemin ediyorum.
Dünya güzeli Kyklopsçuğum, efendicağızım,
senin mallarını yabancılara satmadım.
Yalan söylüyorsam, canımdan çok sevdiğim
oğullarımın ölüsünü göreyim!

265

KORO

Asıl senin ölünü görsünler! Malları yabancılara
sattığına ben şahidim. Yalan söylüyorsam
babam ölsün! Yabancılara haksızlık etme!

270

KYKLOPS

Yalan söyleyen sizsiniz. Ben bu adama Radamanthys'e³⁸
güvendiğimden çok güveniz, ondan adil bilirim.
Size de bir sorum var yabancılar! Buraya nasıl geldiniz,
nerelisiniz, sizi yetiştiren kent hangisi?

275

ODYSSEUS

Soyumuz İthake'ye dayanır ve Troya'dan

geliyoruz. Kenti ele geçirip talan ettikten sonra
ters rüzgârlar bizi ÷lkene kadar sürükledi.

KYKLOPS

280 Sadakatsiz Helene'yi kaçırdıkları için Skamandros³⁹
yakınlarındaki Troya'yı cezalandıranlar siz misiniz?

ODYSSEUS

Evet, ama başarana kadar büyük badireler atlattık.

KYKLOPS

Yazıklar olsun size! Bir kadın uğruna
koca bir orduyla Phryglerin ÷lkesine sefere çıktınız.

ODYSSEUS

285 Sefere tanrı buyruğıyla çıktık, hiçbir ölümlüyü
suçlama. Deniz tanrısının soylu oğlu, sana özgürce
sesleniyor ve yalvarıyoruz. Mağaranın kapısını
dostça çalan insanlara kıyma ve inançlara aykırı
yiyecekler geçirme boğazından. Kralım, bizler Hellas'ın
290 en güzel yerlerinde babanın tapınakları faaliyetlerini
sürdürsün diye mücadele ettik. Kutsal Tainaros
Limanı'nın,⁴⁰ Maleas Burnu'nun, gümüş çıkarılan
tanrısal Athena'nın Sounion'daki kayasının⁴¹
ve Geraistos sığınağının⁴² özgür ve güvende
295 olmasını sağladık. Hellas'ı Phryglere teslim
etmedik, böyle bir utanç işlemedik. Bütün bunlar
senin de yararına. Evin ateş kusan⁴³ Aitna kayasının
eteklerinde, Hellen toprağında⁴⁴ bulunuyor.
Söylediklerime sağır kalacaksan şunu da dinle:
300 Ölümlülerin kazazedeleri sığınmacı olarak
karşılması, onları konuk etmesi, elbiseler
giydirmesi bir yasadır. Senden bunu bekliyoruz,
etlerini danalar gibi şişe geçirip ateşte pişirmeni,
ağzınla mideni onlarla doldurmanı değil. Priamos'un
305 ÷lkesinin kargıyla can vermiş bunca yiğidin kanını içerek
Hellas'ı öksüz bıraktığı, genç gelinleri kocasız, ak saçlı
ana babaları çocuksuz bıraktığı yetmedi mi?

Sağ kalanlarımızı ateşte kızartıp tatsız bir yemek hazırlayacaksan biz kimlerden hayır bekleyelim? Kyklops dinle beni! Aç ağzının doymazlığından vazgeç ve inançsızlık yerine tanrılara inancı seç. Aşâğılık kazançlar peşinde koşanlar felaketlerle cezalandırılır.

SİLENOS

Sana öğüt vermek istiyorum. Hiçbir parça geride kalmayın bu adamın etlerinden. Hele dilini de çiğnedin miydi daha zeki ve daha konuşkan olursun Kyklops.

KYKLOPS

Bilge insanların tanrısı zenginliktir küçük adam, ötesi gevezelik ve süslü laftan başka bir şey değil. Babamın ummanın derinliklerinde inşa edilmiş tapınakları umurumda değil, onları niye saydın ki? Zeus'un şimşekleri beni korkutmuyor yabancı ve o hangi konuda benden üstün tanrıdır bilmem.⁴⁵ Olsa bile umurumda değil ve sana bunun nedenini söyleyeyim: O yukarıdan yağmur yağdırırken, ben mağaramın içindeki kuru barınağımda sırtüstü yatarak kısık ateşte kızarmış dana ya da av etiyle kendime ziyafet çekerim. Ardından bir güğüm süt içip şişkin karnıma yumruğumla vurarak Zeus'un şimşeklerine kendi şimşeklerimle yanıt veririm.

(Kyklops gürültüyle yellenir.)

Trakya'dan esen bora kar getirdiğinde de hayvan postlarına sarınır ve büyük bir ateş yakarak yağın karı hiç ama hiç umursamam. Toprak doğanın emirlerine uyarak istese de istemese de hayvanlarımı besleyecek otları yetiştirmek zorunda. Kendimden ve bütün tanrılardan daha büyük bir tanrı olan midemden başka hiçbir tanrıya kurban sunmam. Sabahtan akşama kadar yiyip içmek ve tatlı canını dertlerle sıkmamak, işte budur

akıllı insanların Zeus'u. Hayatı zorlaştıran
 yasaları çıkarana'nın da boyu bosu devrilsin. Ruhuma
 340 keyif vermekten vazgeçmeyecek, seni afiyetle
 yiyeceğim. Konukseverliğim dört dörtlük olsun
 diye de sana şu konukluk armağanlarını vereceğim:
 Kısık ateşi ve parçalanmış etlerini haşladığımda onları
 içine alan babamdan kalan şu bronz tencereyi.
 345 Mağaranın tanrısına saygı göstererek içeriye girin
 ve sunağın etrafında dizilip beni doyurmaya hazırlanın.
 (*Kyklops Odysseus ve arkadaşlarını mağaraya
 doğru itekler.*)

ODYSSEUS

Ah Athena! Troya'da ve deniz yolculuğunda yaşadığım
 bunca sıkıntıyı aştıktan sonra inançlara saygısız bir
 350 adamın
 katı inadına ve limansız yüreğine demir attım.
 Ah efendim Pallas, Zeus'un tanrısal kızı, yardım et
 şimdi bana, çünkü Troya'da yaşadıklarımın daha beter
 dertlerle karşılaştım ve büyük tehlike altındayım.
 Sen de parlak yıldızlarda yaşayan, sığınmacıların
 koruyucusu Zeus gör bunları. Çünkü görmezsen,
 355 senin tanrı değil, bir hiç olduğunu düşünecek insanlar.
 (*Herkes mağaraya girer.
 Sahnede sadece koro kalır.*)

I. Stasimon (356 – 374)

KORO

Kyklops, geniş gırtlığının girişini aç! strophe
 Pişmiş, haşlanmış ve kömürde kızarmış
 konuklarının etleri hazır. Uzun tüylü
 keçi postlarının üzerine uzanıp, yemeğinin
 360 tadına bakmaya, onu çiğnemeye hazırlan.

(Mağaranın içinden acı ve korku belirten çığlıklar duyulur. Koro dehşet içinde mağaranın önünden uzaklaşır.)

Bana verme, sen sadece
göbeğinin ambarını doldur.
Yere batsın bu mağara
ve yere batsın dehşet verici
bir kurban töreniyle katlettiği
yabancıların etlerini yiyerek
keyif çatan Aitnalı Kyklops.

ephypnion

365

Katı yürekli, acımasız biridir
evine sığınan zavallıları
öldüren, onları parçalayıp
haşladıktan sonra midesine
indiren ve kömürde kızarmış
etlerini nefret edilesi
dişleriyle kemiren kişi.

antistrophe

370

II. Epeisodion (375 – 482)

*(Odysseus elinde şarap tulumuyla mağaradan çıkar.
Dehşet içindedir.)*

ODYSSEUS

Ah Zeus, ne diyebilirim ki! Mağarada insanlara özgü
değilmiş gibi,
masallardan çıkmış kadar korkunç ve inanılmaz şeyler
gördüm.

375

KORO

Neler oluyor Odysseus? İnançsız Kyklops
sevgili arkadaşlarını midesine mi indirdi yoksa?

ODYSSEUS

380 Arkadaşlarımdan ikisini kaldırıp elinde tarttı
ve yeterince besili olduklarını görüp diğerlerinden ayırdı.

KORO

Zavallı adam, nasıl oldu bütün bunlar?

ODYSSEUS

Hep birlikte kaya içindeki mağaraya
girer girmez, Kyklops önce şömineye
kalın gövdeli meşe ağaçlarından kesilmiş
385 üç araba yükü kadar odun taşıyıp ateş yaktı.
Ardından ısıltılar saçarak yanan şöminenin
önüne uzanmak için çam yapraklarından
bir döşek serdi ve inekleri sağarak ak sütlerini
on güğüm dolduracak büyüklükte bir kaba
390 boşalttı. Yanına sarmaşıklardan örülmüş
eni üç, derinliği dört arşınlik bir tas getirdi.
Ateşin üzerine bakır bir kazanla uçlarını
orakla ya da keskin dişleriyle sivriltilmiş
olduğu ve kızgın ateşte tutup sertleştirdiği
395 karaçalı dallarından kesilmiş şişler koydu.
Hades'in tanrıların nefretine layık aşçısı
bütün hazırlıkları bitirdikten sonra, iki yoldaşımı
yakalayıp hemen boğazlarını kesti. Ardından
birini bakır kazanın içine attı. Diğerini de
400 topuğundan tutup kaldırdığı gibi sivri
bir kayaya çarptı. Beyni dağılarak yere akan
yoldaşımı keskin bir bıçakla parçalara ayırdı
ve parçaların bazılarını pişirmek için ateşe,
bazılarını da haşlamak için kazana attı.
405 Ben gözlerimden sel gibi yaş akıtarak Kyklops'a
yardım ediyordum. Diğer yoldaşlarım da
yüzleri kirece dönmüş ve kanları donmuş hâlde
kuşlar gibi mağaranın bir köşesine sinmişti.
Dev, karnını iki yoldaşımın etiyle iyice doyurdu

- ve sırtüstü yere uzanarak gürültüyle geçirdi. 410
Onu böyle görünce aklunda ilahi bir şimşek çaktı.
Maron'un şarabından bir sürahi doldurdum
ve ona uzatarak şöyle dedim: Deniz tanrısının oğlu
Kyklops! Hellas'ın bağlarında Dionysos'u mutlu eden
nasıl da muhteşem bir şarap üretiliyormuş baksana! 415
Midesi lanetlenmiş yemekle dolu olan koca dev
sürahiyi kapıp bir dikişte bitirdi ve ellerini kaldırıp
şu sözlerle şarabı övdü: Sevgili dostum, güzel
bir yemekten sonra bana güzel bir içki de sundun.
Şaraptan hoşlandığını görünce ona bir sürahi daha 420
doldurdum, çünkü böyle içmeye devam ederse
içkinin çarpacağını ve ardından yaptıklarının cezasını
çekeceğini anlamıştım. Şarkı söylemeye başladı,
ben de sürahileri ardı ardına doldurarak ciğerlerini
içkiyle ısıtmaya devam ettim. Şarkı söyleyen bet sesi, 425
yoldaşlarımın inlemelerine karışıp mağarada
yankılanıyordu.
Sessizce dışarıya çıktım, razı olursanız benimle birlikte
sizi de kurtarmak istiyorum. Ama önce şunu söyleyin:
Bu yabani yaratıktan kurtulup Bakkhos'un sarayında
Naiadlarla⁴⁶ birlikte yaşamak ister misiniz, 430
istemez misiniz?
İçeride kalan babanız söylediklerime katılıyor,
ama şu anda gücü tükenmiş durumda ve çoktandır
içkiye teslim oldu. Kanatları ökseye yapışmış kuş gibi
kadehine sarılmış, elinden bırakmıyor. Ama sizler
gençsiniz, benimle birlikte kurtulun ve Kyklops'a 435
hiç benzemeyen kadim dostunuz Dionysos'a kavuşun.
- KORO
- Sevgili dostum, keşke kutsal değerlere inanmayan
Kyklops'tan kurtulacağım günü görmek nasip olsa
gözlerime. Ben ve şu garip dostun⁴⁷ uzun süredir
dul kaldık, başımızı yaslayacak yer bulamıyoruz. 440

ODYSSEUS

Kurnaz canavarı cezalandırmak ve sizi kölelikten
kurtarmak için neler düşündüğümü dinleyin öyleyse!

KORO

Anlat bakalım! Kyklops'un mahvını dinlemek,
Asya kitharasının⁴⁸ sesinden hoş gelecek kulaklarıma.

ODYSSEUS

445 Bakkhos'un içkisiyle neşelendiği için
kardeşlerinin yanına gidip âlem yapmak istiyor.

KORO

Anlıyorum! Onu ormanda tek başına yakalayıp
kılıçtan geçirmeyi ya da uçurumdan atmayı
düşünüyorsun!

ODYSSEUS

Öyle bir şey değil! Onu hileyle alt edeceğim.

KORO

450 Nasıl bir fikirmiş bakalım! Yıllardır kurnaz olduğunu
duyuyoruz.

ODYSSEUS

İçkisini kardeşleriyle paylaşmamasını
ve tek başına içip keyfini çıkarmasını söyleyerek
diğer Kykloplarla âlem yapmasının önüne
geçmeye çalışacağım. Bakkhos'a teslim olup
455 sızdığında da mağaranın bir köşesinde
gördüğüm zeytin dalını alarak kılıcımla
ucunu yontup ateşe tutacağım. İyice kızarıp
sertleştiğini görünce, kızgın zeytin dalını
bütün gücümle Kyklops'un tek gözüne
460 saplayıp onu kör edeceğim. Tersanelerde ustalar
iki deri parçasıyla sardıkları matkabı çevire çevire
nasıl delik açarlarsa,⁴⁹ ben de dalı Kyklops'un
gözüne öyle saplayıp ferini söndüreacağim.

KORO

Hey, hey!
465 Sevinçten çıldırıyoruz düşündüklerinle.

ODYSSEUS

Sonra seni, dostlarımı ve yaşlı babanı
kara gemimin ambarına bindirip
karşılıklı kürek çekerek bu ülkeden ayrılacağız.

KORO

Ben de bu saldırıya katılmak isterim. Kyklops'un
gözünü oyacak kızgın dalı kurban törenlerindeki
kutsal kâseymişçesine⁵⁰ taşıyabilir miyim?

470

ODYSSEUS

Evet, dal büyük ve herkes bir el atmalı.

KORO

Lanet olası Kyklops'un gözünü eşek arısı
kovanıymışçasına yakacaksak seve seve
yüz arabanın yükünü taşıyım sırtımda.

475

ODYSSEUS

Sesini çıkarma şimdi! Planımı biliyorsun
ve ustan olarak sana ne emredersem onu yap.
Buradan kaçarken sadece kendimi kurtarmayı
düşünüp yoldaşlarımı mağarada bırakmayacağım.
Mağaranın dışındayım, istesem şimdi de kaçabilirim,
ama birlikte yola çıktığım arkadaşlarını geride
bırakıp tek başıma kurtulmam doğru değil.
(*Odysseus mağaraya geri döner.*)

480

II. Stasimon (483 – 518)

KORO BAŞI

Haydi yürüyün! Önden kim gidiyor,
ardından kim izleyecek? Meşaleyi
Kyklops'un kirpiklerinin arasına
hızla saplayarak ısıltılar saçan
tek gözünü kim oyacak?

485

(Mağaradan şarkı söyleyen Kyklops'un sesi duyulur.
Sonra sendeleyerek yürüyen sarhoş dev çıkar.
Sağında ve solunda Odysseus ile Silenos vardır.)

Sus, sus! Bet sesiyle
tatsız şarkılar söyleyen
490 zilzurna sarhoş Kyklops
kayalık mağarasından çıkıyor,
ama birazdan ağlayacak! Gelin,
kara cahile şarkılar öğretelim,
birazdan nasılsa kör olacak!

KORO

495 Baştan çıkarıcı üzüm suyundan içip strophe I
dostuna sarılarak kendini
eğlenceye kaptıran nasıl da
mutludur! Sarı buklelerine
500 kokulu yağlar sürüp,
yatakta genç bir kızın şehvetli
vücudunu okşayarak, Kapıyı
bana kim açacak? şarkısını⁵¹ söyler.

KYKLOPS

Of aman, aman! Şarapla doldum strophe II
ve üzerime çektiğim ziyafetin
505 tatlı rehaveti çöktü. Bir mavnanın
ambarını doldurur gibi doldurdum midemi.
İçimdeki keyifli yük bu bahar vakti
beni kardeşlerim Kyklopsların yanına
âlem yapmaya yöneltiliyor. Getir
510 yabancı, içki tulumunu getir bana.

KORO

Sarayından çıkarken strophe III
gözü nasıl da güzel,
yüzü nasıl da yakışıklı!
Of, of! Birileri beni seviyor olmalı.
515 Birazdan senin için meşaleler yakılacak

ve mağaranın serinliğinde
rengârenk çiçeklerden taşlar
taze bir gelin gibi süsleyecek başını.⁵²

III. Episodeion (519 – 607)

ODYSSEUS

Kyklops dinle beni! İçmen için sana
verdiğim Bakkhos şarabını iyi bilirim.

520

KYKLOPS

Şu Bakkhos dediğin de kimmiş? Tanrı filan mı?

ODYSSEUS

İnsanları mutlu etmesini en iyi bilen tanrıdır.
(*Kyklops yüksek sesle geçirir.*)

KYKLOPS

Orasını bilmem, ama geçirirken büyük keyif veriyor.

ODYSSEUS

Onun gibi bir tanrı insanlara zarar vermez.

KYKLOPS

Bir tanrı tulum içinde yaşamaya nasıl razı olur?

525

ODYSSEUS

Onu nereye koyarsan koy, hiç şikâyet etmez.

KYKLOPS

Tanrılar içki tulumları içinde yaşamamalı.

ODYSSEUS

Kendisi hoşlanıyorsa tulumundan sana ne?

KYKLOPS

Tulumlardan nefret ederim, ama şarabı çok sevdim!

ODYSSEUS

Burada kal öyleyse, iç ve eğlen!

530

KYKLOPS

İçmeleri için kardeşlerime de azıcık vermeyeyim mi?

ODYSSEUS

Hayır, kendine saklarsan gözlerine daha değerli
görünürsün.

KYKLOPS

Ama sevdiklerimle paylaşırsam daha yararlı olmaz
mıyım?

ODYSSEUS

İçki çoğu zaman kavga dövüşe neden olur!

KYKLOPS

535 O zaman tek başıma sarhoş olurum ve kimse bana
dokunamaz.

ODYSSEUS

Sevgili dostum, içki içtiğinde en iyisi evinde kalmaktır.

KYKLOPS

İçki içip de âlem yapmayan aptaldır!

ODYSSEUS

Ama içtikten sonra evinde kalan da bilgedir!

KYKLOPS

Sen ne dersin Silenos? Burada mı kalsam?

SİLENOS

540 Bence kal! İçki içmek için kadeh arkadaşlarına
ne gerek var?

KYKLOPS

Bir yandan toprak da yumuşacık çimle kaplı...

SİLENOS

Ve çok da güzeldir güneşli bir günde
kafayı çekmek. Gel, uzaniver yavaşça toprağa.
(*Kyklops toprağa uzanır. Silenos fark ettirmeden
içki tulumunu arkasına, devin göremeyeceği
bir yere koyar.*)

KYKLOPS

545 İşte uzandım! İçki tulumunu
neden arkalara gizliyorsun?

SİLENOS

Biri çarpıp yere dökmesin diye!

KYKLOPS

Yalan, gizlice içmek istiyorsun! Buraya, ortaya getir!
Hey yabancı! Adını söyle, sana nasıl sesleneyim?

ODYSSEUS

Hiçkimse'dir adım! Sana minnet duymam için bana ne
iyilik yapacaksın?

KYKLOPS

Seni bütün yoldaşlarını yedikten sonra, en son
550 yiyeceğim.

SİLENOS

Yabancıya güzel bir armağan verdin Kyklops.
(*Silenos içkiden bir yudum alır.*)

KYKLOPS

Hey, sen ne yapıyorsun orada? Gizlice şarabımı mı
içiyorsun?

SİLENOS

Hayır, şarap tulumu beni yakışıklı bulduğu için
dudaklarımdan öptü!

KYKLOPS

Ağlamak istiyorsun galiba! O seni değil, sen onu
seviyorsun!

SİLENOS

Zeus adına, hayır! Bana beni sevdiğini söyledi!
555

KYKLOPS

Haydi içki dök, kadehimi doldur. Sadece içki ver bana.

SİLENOS

İçine katılan su yeterli mi? Bir tadına bakalım!

KYKLOPS

Şarabı mahvedeceksin. Olduğu gibi ver.

SİLENOS

Tadına bakmadan ve başına çelenk taktığını⁵³
görmeden vermem.

(*Silenos bir çelenk uzatır ve büyük bir yudum
şarap içer.*)

KYKLOPS

SİLENOS

560 Bu saki beş para Hiç de değil, ama şarap çok tatlı.
etmez. Bir yudum daha almadan önce
iyice ağzını silmelisin.

KYKLOPS

(Ağzını siler.)

İşte bak! Dudaklarımla sakallarım tertemiz.

SİLENOS

Dirseğini toprağa dayayıp zarafetle iç, benim
yaptığımı gördüğün ya da görmediğin gibi!
(Silenos, Kyklops'un başka tarafa bakmasından
yararlanarak aceleyle tulumdan bir yudum
daha içer.)

KYKLOPS

SİLENOS

565 Sen ne yaptın şimdi? Afiyetle tadına baktım!

KYKLOPS

Tulumu sen al yabancı, bana sen sakilik yap!

ODYSSEUS

Ellerim az çok şaraptan anlar!

KYKLOPS

ODYSSEUS

İyi öyleyse, doldur Doldururum, yeter ki
kadehimi! fazla konuşma.

KYKLOPS

Bu dediğini yapmak, içkiyi çok içenlere zor gelir.

ODYSSEUS

570 İç, dibini bulana kadar boşalt kadehi.
Son damlasını içerken nefesin kesilmeli.

KYKLOPS

Vay be! Nasıl da bilgeymiş asmanın kuru dalları!

ODYSSEUS

575 Karnını iyice doldurduktan ve bir daha susamayacak
kadar içkiyle suladıktan sonra tatlı bir uyku çöker üstüne.
Ama bir damla içki bıraktın mıydı, Bakkhos gırtlakını
kurutur.

KYKLOPS

Of, of! Nasıl da çarpılmışım!
 Hiç su katılmamıştı şaraba.
 Yeryüzüyle gökyüzü iç içe girmiş,
 sürekli dönüyor gibi. Zeus'un tahtıyla
 saygın ve soylu tanrıları görüyorum.
 Etrafımı Kharisler⁵⁴ sarmış, ama ben onları
 öpmeyeceğim. Şu Ganymedes'e⁵⁵ sarılayım da
 beni o dinlendirsin! Kharislerden kat kat iyi!
 Oğlanlar kızlardan daha çok hoşuma gidiyor!

580

SİLENOS

Zeus'un sevgilisi Ganymedes ben miyim Kyklops?

585

KYKLOPS

Evet ve seni Dardanos'un⁵⁶ ülkesinden kaçırıyorum.
(Kyklops Silenos'u mağaraya doğru sürükler.)

SİLENOS

Mahvoldurn çocuklar! Başıma korkunç şeyler gelecek!

KYKLOPS

Sarhoş diye sevgilinle dalga geçip keyif mi çatıyorsun?

SİLENOS

Eyvah! İçtiğim şarap burnumdan fitil fitil gelecek!
(Kyklops çekiştirerek götürdüğü Silenos'la birlikte mağaraya girer.)

ODYSSEUS

Haydi Dionysos'un oğulları, soylu çocuklar!
 Adam içeriye girdi ve birazdan uykuya dalarak
 yediği etleri iğrenç gırtlğından kusacak.
 Mağaranın içinde dumanı tüten kızgın dal
 bizi bekliyor. Hiçbir engel kalmadı Kyklops'un
 gözünün oyulmasına. Haydi, erkek gibi davranın.

590

595

KORO

Kalbimiz taş gibi, elmas gibi sert olacak.
 Babamızın başına utanç verici şeyler gelmeden
 bir an önce mağaraya gir! Hepimiz sana yardıma
 hazırız!

ODYSSEUS

600 Aitna'nın efendisi Hephaistos,⁵⁷ parlak gözünü
yakarak kötü kalpli komşundan ebediyen
kurtul. Kara Gece'nin oğlu Uyku, bütün gücünle
tanrıların nefret ettiği canavarın tepesine çök.
Troya'da şans ve şöhret kazanan Odysseus ile
605 yoldaşlarının ne tanrılara ne de insanlara
saygı duyan birinin elinden yazıktır helak olması.
Veya bundan böyle tanrı diye şansı tanıyalım
ve tanrıların şansın oyuncağı olduğuna inanalım!
(*Odysseus mağaraya girer.*)

III. Stasimon (608 – 623)

KORO

Mengene konuklarını yiyenin
boğazını büyük bir güçle sıkacak.
610 Ateş hemen gözünün ferini
söndürecek. Kızgın küllerin
içinde tutulan uzun
kömürleşmiş meşe dalı⁵⁸
hazır bekliyor. Maron'un
615 armağanı bitirsin artık işini!
Azgın Kyklops'un gözünü
oysun da içtiği şarabı
fitil fitil burnundan getirsin.
Ben de Kyklops'un ıssız yurdundan
620 ayrılarak, sarmaşık dallarından⁵⁹
örülmüş taçları seven tanrıya
kavuşmanın özlemiyle yanıyorum.
Nasip olacak mı oraya varmak?

Eksodos (624 – 709)

(*Odysseus mağaradan çıkar.*)

ODYSSEUS

Susun tanrılar adına, yabaniler, susun!
Ağzınız kapalı olsun! Kyklops'un gözünü
ateşle yakıp ferini söndürene kadar,
canavar uyanmasın diye nefes almayın,
gözünüzü kırpmayın ve öksürmeyin sakın.

625

KORO

Sustuk ve sessizce yuttuk nefesimizi.

ODYSSEUS

Haydi öyleyse, meşaleyi sıkıca tutup
mağaraya girin. Ucu yeterince kızarmış!

630

KORO BAŞI

Hepimiz bu saldırıya katılmak isteriz! Ama
Kyklops'un gözünü oyacak olan kızgın dalı alıp
kimin önden gideceğini sen söylesene!

I. YARI KORO

Bizler kapının uzağındayız.
Kızgın dalı biz taşıyamayız.

635

II. YARI KORO

Bize de az önce bir şeyler oldu. Elimiz ayağımız
tutmuyor.

I. YARI KORO

Bak sen, aynısı bize de oldu şimdi! Burada beklerken,
nedendir bilinmez, ayaklarımız tutuldu birden.

ODYSSEUS

Beklerken ayaklarınız mı tutuldu?

640

I. YARI KORO

Gözlerimize de bir yerlerden kül kaçtı!

ODYSSEUS

Müttefiklerim korkak ve hiçbir işe yaramıyor.

KORO BAŞI

Dayaktan sırtımızla belimizin morarmasını,
dişlerimizin dökülmesini istememek
645 korkaklık mı? Ama Orpheus'un⁶⁰ efsunlu
bir şarkısını biliyorum. Bununla meşale
kendiliğinden hareket ederek Gaia'nın
tek gözlü oğlunun ferini söndürecek.

ODYSSEUS

Senin ödleğ olduğunu çoktandır biliyordum
650 ama şimdi emin oldum. Anlaşılan sadece
yoldaşlarım yardım edecek bana. Ellerinle
yapamadığına göre bari sözlerinle yardım et bize!
Şarkılar⁶¹ söyleyerek bana ve dostlarıma cesaret ver!
(*Odysseus mağaraya girer.*)

KORO BAŞI

Bak onu yaparım! Karyalıları⁶² öne süreceğim.
655 Şarkılarımın vereceği gayretle Kyklops kör olacak.

KORO

Hey, hey! Zaman yitirmeden
yiğitçe itin meşaleyi!
Yakın konuklarını yiyen canavarın
gözünü! Yansın, küle dönsün
660 Aitnalı koyun çobanı. Kızgın dalı
kıvrır ve dikkatle geri çekil, duyduğu
korkunç acıyla zarar vermesin sana.
(*Mağaranın içinden Kyklops'un çığlıkları duyulur!*)

KYKLOPS

Eyvahlar olsun! Parlak gözümün ferini söndürdüler.

KORO

Şarkın çok güzelmiş Kyklops! Tekrarlasana!

KYKLOPS

665 Eyvahlar olsun! Mahvoldum, rezil rüsva oldum!
Ama cezanızı görmeden bu mağaradan
çıkamayacaksınız sefil yaratıklar!

Kapının önünde durup bu ellerimle
hepinizi teker teker yakalayacağım.

(Kyklops kanlar içinde kapının önüne çıkar.)

KORO

KYKLOPS

Neden bağıyorsun Bittim, mahvoldum ben!

670

Kyklops?

KORO

KYKLOPS

Bayağı çirkin

Aynı zamanda çok da

görünüyorsun!

mutsum.

KORO

Sarhoş hâlinle yüzükoyun ateşin üzerine mi devrildin?

KYKLOPS

KORO

Hiçkimse mahvetti
beni!

Demek ki kimse sana zarar
vermemiş!

KYKLOPS

KORO

Gözümü Hiçkimse
kör etti!

Demek ki kör değilsin!

KYKLOPS

KORO

Dilerim senin de
başına gelsin!⁶³

Ama hiç kimse nasıl kör
edebilir seni?

675

KYKLOPS

KORO

Dalga mı geçiyorsun? Hiçbir yerde Kyklops!
Hiçkimse nerede?

KYKLOPS

İyice anlamanız için söylüyorum! Beni o sefil
yabancı mahvetti. İçki içirip sarhoş etti beni!

KORO

Şarap korkunçtur ve zordur ona karşı savaşmak!

KYKLOPS

Tanrılar adına söyleyin! Yabancılar çıktı mı yoksa
içerideler mi?

680

KORO

Kayanın yanında sessizce duruyorlar!

KYKLOPS

Sağımda mı, yoksa
solumda mı?

KORO

Sağında. Yakaladın mı?

KYKLOPS

Nerede?

KORO

Kayanın ilerisinde. Yakaladın mı?

(*Koronun verdiği yanlış bilgilerle yönünü şaşırarak
Kyklops tökezleyerek yere düşer.*)

KYKLOPS

Bela üstüne bela!

KORO

Böyle yapınca elinden

Yere kapaklanıp
kafamı yardım!

kaçırırsın işte!

KYKLOPS

KORO

685

Burada değiller mi,
ama sen öyle
demiştin!

Hayır, oradalar demiştim.

(*Odyseus ile yoldaşları gizlice mağaradan çıkarlar.*)

KYKLOPS

KORO

Neredeler?

O tarafa doğru dön, solundalar!

KYKLOPS

Lanet olsun, alay ediyorlar! Dertlerim yetmezmiş gibi
bir de arkamdan gülüyorlar.

KORO

Artık çok ciddiylim! Şimdi tam önündeler!

KYKLOPS

Sahtekâr, nerede olduklarını söyleyecek misin artık!

ODYSSEUS

690

Uzağındayım, Odyseus'un vücudunu senden
koruyacak uzaklıktayım!

KYKLOPS

Ne dedin şimdi? Adını değiştirip yeni bir ad mı aldın?

ODYSSEUS

Doğduğumda babamın bana verdiği adı
söyledim sana. Lanetlenmiş yemeğinin cezasını
ödemek varmış kaderinde. Yoldaşlarımdan ölümünün

intikamını almasaydım, Troya'yı boşuna yakmış
olacaktım.⁶⁴ 695

KYKLOPS

Eyvahlar olsun! Eski bir kehanet gerçekleşmiş oldu.
Kehanet Troya seferinden memleketine dönerken
senin beni kör edeceğini söylüyordu. Ama devamında
bunu yaptığın için cezalandırılacağını ve uzun yıllar
boyunca

denizlerde amaçsızca sürükleneceğini de söylüyordu. 700

ODYSSEUS

Söylediklerinin hepsini yaptım, sen istediğin kadar ağla!
Şimdi sahile gidiyorum. Gemimi Sicilya'nın denizine
indirip memleketime gitmek üzere yelken açacağım.

KYKLOPS

Hayır, gidemezsin. Bu kayayı yerinden koparıp
tayfalarının başına fırlatarak hepinizi parçalayacağım.
Kör de olsam bu iki kapılı mağaranın
diğer kapısından tepenin doruğuna tırmanacağım.
(*Kyklops mağaraya girer.*)

705

KORO

Biz de bu yolculukta Odysseus'un yol arkadaşı olacağız
ve bundan böyle Bakkhos'a hizmet edeceğiz.

Notlar

1. **Silenos:** Yassı burunlu, kel kafalı, koca göbekli, belinden aşağısı teke görünümünde, at kulaklı ve at kuyruklu sarhoş bir ihtiyar. Oğulları satyrlardan oluşan Dionysos alayının başı.
2. **Bromios:** Bakkhos ya da Dionysos; Zeus ile Thebai kralı Kadmos'un kızı Semele'nin oğludur. Şarabın, bereketin ve yaşama coşkusunun tanrısıdır. Dionysos kültü Frigya ya da Lidya'dan Trakya yoluyla Yunanistan'a yayıldı. Euripides burada ondan Bromios (gürültücü) adıyla bahsediyor. Bu adı ayinlerinde kaval ve dümbelek çalındığı ve müminlerin kendilerinden geçerek "io, euoi, euan" diye çılgınlık attığı için aldı.
3. **Hera'nın baskısı:** Hera kocasının gayrimeşru çocuğu olduğu için Dionysos'tan nefret ediyordu. Zeus onu karısının şerrinden korumak için nerede olduğuna ilişkin farklı teorilerin bulunduğu Nysa Dağı'na göndererek dağ perisi nymphelerin yanına verdi. Hera daha sonra Dionysos'un akıl sağlığını bozdu. Genç tanrı Mısır ve Suriye'de seyahatlere çıktı. Frigya'ya vardığında tanrıça Kybele onu tekrar sağlığına kavuşturdu.

4. **Nympheler:** Kırlarda, ormanlarda ve sularda yaşayan perilerdi. Başka özelliklerinin yanında küçük erkek çocukları (kahraman ya da tanrı) yetiştirmek de vardı.
5. **Gaia'nın oğullarının devlerle savaşı:** Olympos tanrılarıyla Gaia'nın oğulları devler arasındaki savaşa (gigantomakhia) Dionysos da katılmıştı. Hyphaistos ve satyrlerle birlikte sürekli anıran eşeklerin sırtında devlere saldırarak onları korkutmuşlardı.
6. **Engelados'un ölümü:** Mitolojiye göre Athena dev Engelados'u üzerine Sicilya Adası'nı atarak öldürmüştü. Silenos burada herkesin hemen farkına varacağı bariz bir yalan söyleyerek seyircileri güldürüyor.
7. **Tyrrheneli korsanlar:** Tyrrheneliler Etrüsklerin diğer adıydı. VI. yüzyıldan itibaren Ege Denizi'ne korsanlık yapıyorlardı. Mitolojiye göre tek başına sahilde dolaşan Dionysos'u prens sanan korsanlar fidye almak için onu kaçırmışlardı. Ama tanrı gemiye biner binmez aslana dönüşerek korsanlara saldırmış, gemiyi şarapla ve her yana yayılan asma dallarıyla doldurmuştu. Canlarını kurtarmak için denize atlayan korsanlar yunusa dönüşmüştü.
8. **Maleas Burnu:** Peloponnesos Yarımadası'nın en doğudaki uzantısı. Eski tarihlerden beri sahile paralel hareket eden gemiler burnu geçer geçmez şiddetli rüzgârlarla karşılaşır. Bugünkü coğrafya bilgimize göre geminin buradan Sicilya'ya kadar sürüklenmesi pek de mantık dışı değil.
9. **Aitna:** Homeros, Kyklops Polyphemos'un adasının nerede olduğunu belirtmez, ama Antik Çağ'da bu adanın Sicilya olduğuna ilişkin fikir birliği vardı.
10. **Althaia:** Thestios'un kızı ve Kalydon kralı Oineus'un eşi idi. Dionysos'un eşine olan aşkını öğrenen Oineus

aradan çekilerek Althaia'yı tanrıya bırakmıştı. Dionysos da minnetini belirtmek için Oineus'a bir asma fidanı vererek bağcılığı ve şarapçılığı öğretmişti. Şarabın Yunanca adı bu yüzden "oinos"tur.

11. **Koro:** Satyrik dramada koro yarı insan yarı keçi olan ve doğanın ilkel arzularını simgeleyen satyrlerden oluşuyordu.
12. **Ephymnion:** Koral bölümün her "strophe" ve "antistrophe"sinden sonra tekrarlanan kısmı, nakarat.
13. **Değnek:** Yunanca "thyrsos". Dionysos ayinlerine katılanlar, etrafına tanrının kutsal bitkisi sarmaşık sarılmış, tepesinde bir kozalak bulunan bir sopa tutarlardı.
14. **Nysa Dağı:** Dionysos'un yetiştiği Nysa Dağı'nın yeri hakkında fikir birliğine varılamamıştır.
15. **İakkhos:** Dionysos ayinlerine katılanların "iakkhos" çığlıkları zamanla tanrı Dionysos'un adlarından biri oldu
16. **Aphrodite – Dionyos:** İlkel arzuların ve doğanın tanrısı Dionyos kültüyle aşk tanrıçası Aphrodite kültü arasında yakınlık vardı.
17. **Sarı saç:** Homerik ilahilere göre Dionysos esmerdi. Ancak antik Yunanistan'da güzellik sarı saçlarla özdeşleşmişti. Apollon, Athena, Akhilleus ve Helene sarı saçlıydı. Euripides tanrının yakışıklılığını vurgulamak için onu sarışın yapıyor.
18. **Hellen gemisi:** O tarihlerde ve o coğrafyada görülebilecek bir gemi ya Yunan ya da Fenike gemisi olabilirdi. Yunan gemilerinin görünümü daha yalındı ve pruvalarında "aphlaston" adı verilen yelpazeye benzer bir çıkıntı vardı. Fenike gemileri ise kabartmalarla

süslüydü ve pruvalarında at başı şeklinde bir çıkıntı vardı.

19. **Kephalonyalılar:** Homeros, İthake adalılar dâhil Odysseus'un hükmettiği bütün halklara Kephalonyalılar der, bkz. *İlyada* II, 631-635.
20. **Odysseus – Sisypheos:** Odysseus'un kurnazlığını vurgulamak için onu mitolojinin en kurnaz karakterlerinden Sisypheos'la ilişkilendirmek istenmişti. Buna göre annesi Antikleia babası Laertes'le evlenmeden önce Sisypheos'tan Odysseus'a hamileydi. Bu efsaneyi tragedya yazarları çok kullanır, bkz. Sophokles, *Aias* 189, *Philoktetes* 417; Euripides, *Medea* 405, *Iphigenia Aulis'te* 524, 1362.
21. **İlion:** Troya'nın başka bir adı. "İliada" bundan türetilmiştir.
22. **Surlar:** Odysseus'un mantığına göre uygar insanların surlarla korunan bir kentte yaşaması gerekir.
23. **Buğday:** Homeros'a göre ekmek yemek medeniyet belirtisidir. Ekmek yiyenleri belirtmek üzere de "alphestai" kelimesini türetmiştir.
24. **Çökelek:** Orijinalde "opias", incir sütü katılarak hazırlanan bir peynir türü.
25. **Maron:** Trakya'nın İsmaros kentinde bir Apollon rahibi. Ailesini talandan koruduğu için Maron Odysseus'a nadide bir şarap armağan etmişti. Bazı kaynaklara göre Dionysos'un torunu, Euripides'e göre ise oğluydu.
26. **Şarap – su:** Antik dönemlerde su genellikle bire iki oranında suyla seyreltilerek içiliyordu. Şarabın seyreltilmesi için "krater" adı verilen özel kaplar vardı. Şarabı seyreltmeden içmek barbarlara ve özellikle

Thraklarla İskitlere özgü bir görgüsüzlük olarak kabul ediliyordu.

27. **Antilave:** Antik tiyatrodaki diyalogları daha akıcı yapabilmek için bir dizede iki kişiyi konuşturmak.
28. **Silenos – altın:** Odysseus daha önce yanında altın olmadığını söylemişti. Euripides burada Silenos'un içkiye düşkünlüğünü vurgulamak için bu dizeyi yazmıştır.
29. **Leukada:** İyonya Denizi'ndeki adalardan biri. Anakreon aşkla sarhoş olanların denize dik inen falezlerinden kendilerini attıklarını söyler, bkz. fragman 376 PMG. Sappho'nun da Phaon'a olan aşkından bu kabalıklardan atlayarak intihar ettiği söylenir.
30. **Gür çalılıklar:** Kadın cinsel organı kastediliyor.
31. **Altın gerdanlık – pantolon:** Antik Yunanlılar altın ziynet eşyaları takmaz, pantolon giymezdi. Bunlar soylu Perslere özgü âdetlerdi. Euripides anakronizm ile Paris'e MÖ V. yüzyıl Pers âdetlerini yakıştırıyor.
32. **Açılın, savulun:** Yunanca “anekhe, parekhe”. Bu ifade Euripides'in *Troyalı Kadımlar* (308) tragedyasında ve Aristophanes'in *Eşekarıları* (1326) komedyasında da aynen kullanılır.
33. **Orion:** Avcı Takımyıldızı, gökyüzünde hem güney hem de kuzey yarıküresinden görülebilen, parlak yıldızlardan oluştuğu için kolay bulunabilen bir takımyıldızıdır. Homeros da Orion'dan söz eder, bkz. *İlyada* XVIII, 486 ve *Odysseia* v, 274. Mitolojiye göre Orion Poseidon'un oğlu, dolayısıyla Polyphemos'un kardeşiydi.
34. **Silenos – dayak:** Kyklops yüzü içkinin etkisiyle kızaran Silenos'un dayak yediğini sanır. Yaşlı adam da işine geldiği için devin hatasını düzeltmez.

35. **Triton:** Poseidon ve Amphitrite'nin oğlu, deniz tanrısı. Silenos Poseidon'un oğlu Kyklops'a hoş görünmek için hep deniz tanrılarının adıyla yemin ediyor.
36. **Nereus:** Poseidon dışındaki deniz tanrılarının en yaşlısı ve en önemlisi. Pontos ve Gaia'nın oğlu, elli deniz perisi Nereidlerin babasıydı.
37. **Kalypso:** *Odysseia*'dan da bildiğimiz Ogygia Adası'nda yaşayan deniz perisi.
38. **Radamanthys:** Zeus ve Europe'nin oğlu, Minos'un kardeşıydı. Ölümünden sonra Minos ve Aiakos ile birlikte üç yer altı yargıcından biri oldu.
39. **Skamandros:** Troya kentinin yakınlarında Ksanthos adıyla da anılan bir nehir. Bugünkü adı Karamenderes Nehri.
40. **Tainaros Limanı:** Peloponnesos Yarımadası'nın en güney ucundaydı. Kyklops'un saydığı bütün bu yerlerde Poseidon tapınakları vardı. Bu tapınakları Troyalılar değil, asırlar sonra Persler tehdit etmişti. Euripides burada anakronizm yapıyor.
41. **Athena'nın Sounion'daki kayası:** Laurion gümüş madenleri kastediliyor.
42. **Geraistos sığınağı:** Euboia Adası'nın güneybatı ucu.
43. **Ateş kusan Aitna:** Thukydides Peloponnesos Savaşı'nın 6. yılının (MÖ 425) ilkbaharında Aitna Yanardağı'nın faaliyete geçtiğini söyler. Aynı tarihçiye göre, Hellenlerin Sicilya'ya yerleşmesinden itibaren yanardağ üç kez faaliyete geçmişti, bkz. Thukydides, III, 116.
44. **Hellen toprağı:** Thukydides'e göre Hellenler MÖ VIII. yüzyıldan itibaren Sicilya'da koloniler kurmuştu. Bu koloniler de daha sonra adanın çeşitli yerlerinde yeni kentler kurmuştu, bkz. Thukydides, VI, 3.

45. **Kyklops'un tanrılara saygısızlığı:** Kyklops'un Zeus hakkında saygısızca konuşması Euripides'in kurgusu değildir. Homeros da Kyklops'u Zeus ve diğer tanrılar hakkında saygısızca konuşturur, bkz. *Odyseia* ix, 273-278.
46. **Naiadlar:** Günümüze kadar gelen güvenilir el yazmalarında "Danaidler" diye yazılıdır. Ancak Danaos'un kızlarının Dionyos kültüyle hiçbir ilgisi olmadığı için yerine "Naiadlar" yazılması önerilmiştir. Yunan mitolojisine göre Naiad nympheleri çeşme, nehir ve kaynakların perileriydi.
47. **Dul kalmış şu garip dost:** Koro üyelerinin elleriyle de gösterdikleri sırada söyledikleri bu sözlerle cinsel organları kastediliyor.
48. **Asya kitharası:** Antik Yunanistan'ın en yaygın telli çalgı aletiydi. Şekli üçgendi, lire benziyordu ve tel sayısı beş ile on bir arasındaydı.
49. **Matkap:** Euripides matkap benzetmesini Homeros'tan ödünç almıştır, bkz. *Odyseia* ix, 384-387.
50. **Kutsal kâse:** Tanrılara kurban sunulmadan önce bir kâseye yanan bir meşale batırılır, içindeki su arıtılırdı. Daha sonra bu su sunağa, kurbana ve törene katılanlara serpilirdi.
51. **Kapıyı bana kim açacak?:** Delikanlıların sevgililerinin evi önünde okudukları yaygın bir aşk şarkısının ilk dizesi, bkz. Aristophanes *Kadın Mebuslar*, 962.
52. **Taze bir gelin gibi:** Koro görünürde bir düğün töreninden söz eder. Ancak meşalelerle Kyklops'u kör edecek ağaç dalını, alacalı taçlarla da yüzüne akacak kanları ima ederek az sonra olacaklar hakkında ipucu verir.

53. **Çelenk:** Şarap şölenlerine katılanlar başlarına çiçeklerden örülmüş çelenkler giyerlerdi. Silenos Kyklops'un dikkatini dağıtarak şarap içmek ister.
54. **Kharisler:** Güzellik ve zarafet tanrıçaları, Aglaia, Euphrosyne ve Thaleia. Sarhoş Kyklops gördüğü hayallerle seyircileri güldürüyor.
55. **Ganymedes:** Olağanüstü yakışıklılığı nedeniyle Zeus tarafından şarap sunucusu olarak hizmet etmek üzere İda Dağı'ndan Olimpos'a kaçırılan, ölümlülerin en yakışıklısı olarak nam salmış delikanlı.
56. **Dardanos:** İda Dağı'nın eteklerinde, Troya kenti yakınlarında kendi adını verdiği bir kent kuran kral. Ganymedes'in atasıydı.
57. **Hephaistos:** Ateşin ve madenciliğin tanrısı Hephaistos'un yanardağların içinde yaşadığına, demir atölyesinin burada olduğuna inanılıyordu.
58. **Meşe dalı:** Euripides 456. dizede Kyklops'un gözünü oymak için zeytin dalı alacağını söyler.
59. **Sarmaşık:** Dionysos'un kutsal bitkisiydi. Annesi Gaia oğlunu Zeus'un şimşeklerinden korumak için kaldığı evin kolonlarını sarmaşıklarla kaplamıştı.
60. **Orpheus:** Apollon ve Mousa Kalliope'nin oğlu, mitolojik Trakyalı ozan. Lirini çalmaya başlayınca azgın akan sular durur, ormandaki vahşi yaratıklar evcilleşir, cansız varlıklar arkasından giderdi.
61. **Şarkılar:** Yunanca "keleusmos". Hep birlikte yapılan işlerde çalışanların coşkusu artırmak ve aynı ritimde çalışmalarını sağlamak için tekrarlanan, gemicilerin kürek çekerken "heyamola" demesi gibi ritmik komutlar.

62. **Karyalılar:** Güneybatı Anadolu'da, Büyük Menderes Nehri ile Dalaman Çayı arasındaki bölgede yaşayan bir halk. Yunan şehir devletlerinin ordularında paralı asker olarak savaşıyorlardı. Yunanlı komutanlar özgür vatandaşlardan oluşan birlikler yıpranmasın diye zor saldırılarda öne Karyalı birlikleri sürerdi. "Karyalıları öne sürmek" yaygın kullanılan bir deyimdi.
63. **Senin de başına gelsin:** Orijinaldeki "os de sy" ibaresi "sen de" anlamına geliyor. Bu haliyle bir anlam taşımadığından diyaloga anlam katabilmek için olası bir seçenek sunuluyor.
64. **Troya'yı boşuna yakmış olacaktım:** Odysseus tahta at tuzağını düşünen kendisi olduğu için Troya'nın asıl fatihi olduğunu ima ediyor.

Hasan Âli Yücel Klasikler Dizisi

1. J. Austen, GURUR VE ÖNYARGI, Çev. H. Koç
2. Novalis, GECEYE ÖVGÜLER, Çev. A. Cernal
3. O. Wilde, MUTLU PRENS -Bütün Masallar, Bütün Öyküler-, Çev. R. Hakmen - F. Özgüven
4. H. C. Andersen, SEÇME MASALLAR, Çev. M. Alpar
5. KEREM İLE ASLI, Haz. Çev. İ. Öztürk
6. H. James, YÜREK BURGUSU, Çev. N. Aytür
7. R. M. Rilke, DUINO AĞITLARI, Çev. Z. Aksu Yılmaz
8. H. de Balzac, MODESTE MIGNON, Çev. O. Rifat - S. Rifat
9. F. G. Lorca, KANLIDÜĞÜN, Çev. R. Hakmen
10. Şeyh Galib, HÜSN Ü AŞK, Çev. A. Gölpinarlı
11. J. W. von Goethe, YARAT EY SANATÇI, Çev. A. Cernal
12. Platon, GORGİAS, Çev. M. Rifat - S. Rifat
13. E. A. Poe, DEDEKTİF (AUGUSTE DUPIN) ÖYKÜLERİ, Çev. M. Fuat - Y. Salman - D. Hakyemez
14. G. Flaubert, ERMİŞ ANTONIUS VE ŞEYTAN, Çev. S. Eyüboğlu
15. G. Flaubert, YERLEŞİK DÜŞÜNCELER SÖZLÜĞÜ, Çev. S. Rifat - E. Gökteke
16. C. Baudelaire, PARİS SIKINTISI, Çev. T. Yücel
17. Juvenalis, YERGİLER, Çev. Ç. Dürüşken - Alover
18. YUNUS EMRE, HAYATI VE BÜTÜN ŞİİRLERİ, Haz. A. Gölpinarlı
19. E. Dickinson, SEÇME ŞİİRLER, Çev. S. Özpallabıyıklar
20. A. Dumas, fıl, KAMELYALI KADIN, Çev. T. Yücel
21. Ömer Hayyam, DÖRTLÜKLER, Çev. S. Eyüboğlu
22. A. Schopenhauer, YAŞAM BİLGELİĞİ ÜZERİNE AFORİZMALAR, Çev. M. Tüzel
23. M. de Montaigne, DENEMELER, Çev. S. Eyüboğlu
24. Platon, DEVLET, Çev. S. Eyüboğlu - M. A. Cımcı
25. F. Rabelais, GARGANTUA, Çev. S. Eyüboğlu - V. Günyol - A. Erhat
26. İ. A. Gonçarov, OBLOMOV, Çev. S. Eyüboğlu - E. Güney
27. T. More, UTOPLA, Çev. S. Eyüboğlu - V. Günyol - M. Urgan
28. Herodotos, TARİH, Çev. M. Ökmen

29. S. Kierkegaard, KAYGI KAVRAMI, Çev. T. Armaner
30. Platon, ŞÖLEN - DOSTLUK, Çev. S. Eyüboğlu - A. Erhat
31. A. S. Puşkin, YÜZBAŞININ KIZI -Bütün Romanlar, Bütün Öyküler-, Çev. A. Behramoğlu
32. A. S. Puşkin, SEVİYORDUM SİZİ, Çev. A. Behramoğlu
33. G. Flaubert, MADAME BOVARY, Çev. N. Ataç - S. E. Siyavuşgil
34. İ. S. Turgenyev, BABALAR VE OĞULLAR, Çev. E. Altay
35. A. P. Çehov, KÖPEĞİYLE DOLAŞAN KADIN, Çev. E. Altay
36. A. P. Çehov, BÜYÜK OYUNLAR, Çev. A. Behramoğlu
37. Molière, CİMRİ, Çev. S. Eyüboğlu
38. W. Shakespeare, MACBETH, Çev. S. Eyüboğlu
39. W. Shakespeare, ANTONIUS VE KLEOPATRA, Çev. S. Eyüboğlu
40. N. V. Gogol, AKŞAM TOPLANTILARI, Çev. E. Altay
41. Narayana, HİTOPADEŞA, Çev. K. Kaya
42. Feridüddin Attâr, MANTIK AL-TAYR, Çev. A. Gölpinarlı
43. Yamamoto, HAGAKURE: SAKLI YAPRAKLAR, Çev. H. C. Erkin
44. Aristophanes, EŞEKARILARI, KADINLAR SAVAŞI VE DİĞER OYUNLAR, Çev. S. Eyüboğlu - A. Erhat
45. F. M. Dostoyevski, SUÇ VE CEZA, Çev. M. Beyhan
46. M. de Unamuno, SİS, Çev. Y. Ersoy Canpolat
47. H. Ibsen, BRAND - PEER GYNT, Çev. S. B. Göknil - Z. İpşiroğlu
48. N. V. Gogol, BİR DELİNİN ANI DEFTERİ, Çev. M. Beyhan
49. J. J. Rousseau, TOPLUM SÖZLEŞMESİ, Çev. V. Günyol
50. A. Smith, MİLLETLERİN ZENGİNLİĞİ, Çev. H. Derin
51. J. de La Fontaine, MASALLAR, Çev. S. Eyüboğlu
52. J. Swift, GULLIVER'İN GEZİLERİ, Çev. İ. Şahinbaş
53. H. de Balzac, URSULE MIROUËT, Çev. S. Rifat - S. Rifat
54. Mevlânâ, RUBAİLER, Çev. H. Â. Yücel
55. Seneca, MEDEA, Çev. Ç. Dürüşken
56. W. Shakespeare, JULIUS CAESAR, Çev. S. Eyüboğlu
57. J. J. Rousseau, BİLİMLER VE SANAT ÜSTÜNE SÖYLEV, Çev. S. Eyüboğlu
58. M. Wollstonecraft, KADIN HAKLARININ GEREKÇELENDİRİLMESİ, Çev. D. Hakyemez
59. H. James, KISA ROMANLAR, UZUN ÖYKÜLER, Çev. N. Aytür - Ü. Aytür
60. Mirze Elekber Sabir, HOPHOPNAME (Seçmeler), Çev. İ. Öztürk
61. F. M. Dostoyevski, KARAMAZOV KARDEŞLER, Çev. N. Y. Taluy
62. Şudraka, TOPRAK ARABACIK (Mriççhakatika), Çev. K. Kaya
63. J. J. Rousseau, DİLLERİN KÖKENİ ÜSTÜNE DENEME, Çev. Ö. Albayrak
64. D. Diderot, AKTÖRLÜK ÜZERİNE AYKIRI DÜŞÜNCELER, Çev. S. E. Siyavuşgil
65. J. P. Eckermann, YAŞAMININ SON YILLARINDA GOETHE İLE KONUŞMALAR, Çev. M. Kahraman
66. Seneca, PHAEDRA, Çev. Ç. Dürüşken

67. M. de Unamuno, ABEL SANCHEZ -Tutkulu Bir Aşk Hikâyesi- TULA TEYZE, Çev. Y. Ersoy Canpolat
68. W. Shakespeare, PERICLES, Çev. H. Koç
69. L. N. Tolstoy, SANAT NEDİR, Çev. M. Beyhan
70. W. Shakespeare, III. RICHARD, Çev. Ö. Nutku
71. Mevlânâ, DÎVÂN-I KEBİR, Çev. A. Gölpınarlı
72. T. De Quincey, BİR İNGİLİZ AFYON TİRYAKİSİNİN İTİRAFLARI, Çev. B. Boran
73. W. Shakespeare, ATİNALI TIMON, Çev. S. Eyüboğlu
74. J. Austen, AKIL VE TUTKU, Çev. H. Koç
75. A. Rimbaud, ILLUMINATIONS, Çev. C. Alkor
76. M. de Cervantes Saavedra, YÜCE SULTAN, Çev. Y. Ersoy Canpolat
77. D. Ricardo, SİYASAL İKTİSADIN VE VERGİLENDİRMEİNİN ÜLKELERİ, Çev. B. Zeren
78. W. Shakespeare, HAMLET, Çev. S. Eyüboğlu
79. F. M. Dostoyevski, EZİLENLER, Çev. N. Y. Taluy
80. A. Dumas, BİNBİR HAYALET, Çev. A. Özgüner
81. H. de Balzac, EVDE KALMIŞ KIZ, Çev. Y. Avunç
82. E.T.A. Hoffman, SEÇME MASALLAR, Çev. İ. Kantermir
83. N. Machiavelli, HÜKÜMDAR, Çev. N. Adabağ
84. M. Twain, SEÇME ÖYKÜLER, Çev. Y. Salman
85. L. N. Tolstoy, HACI MURAT, Çev. M. Beyhan
86. G. Galilei, İKİ BÜYÜK DÜNYA SİSTEMİ ÜZERİNE DİYALOG, Çev. R. Aşçıoğlu
87. F. M. Dostoyevski, ÖLÜLER EVİNDEN ANILAR, Çev. N. Y. Taluy
88. F. Bacon, SEÇME AFORİZMALAR, Çev. C. C. Çevik
89. W. Blake, MASUMİYET VE TECRÜBE ŞARKILARI, Çev. S. Özpabalıyıklar
90. F. M. Dostoyevski, YERALTINDAN NOTLAR, Çev. N. Y. Taluy
91. Prokopios, BİZANS'IN GİZLİ TARİHİ, Çev. O. Duru
92. W. Shakespeare, OTHELLO, Çev. Ö. Nutku
93. G. de Villehardouin - H. de Valenciennes, IV. HAÇLI SEFERİ KRONİKLERİ, Çev. A. Berktaş
94. UPANİSHADLAR, Çev. K. Kaya
95. M. E. Han Galib, GALİB DÎVÂNI, Çev. C. Soydan
96. J. Swift, ALÇAKGÖNÜLLÜ BİR ÖNERİ, Çev. D. Hakyemez
97. Sappho, FRAGMANLAR, Çev. A. Alovera
98. W. Shakespeare, KURU GÜRÜLTÜ, Çev. S. Sanlı
99. V. B. Ibañez, MAHŞERİN DÖRT ATLISI, Çev. N. G. Işık
100. H. James, GÜVERCİNİN KANATLARI, Çev. R. Hakmen
101. G. de Maupassant, GEZGİN SATICI, Çev. B. Onaran
102. Seneca, TROLALIKADINLAR, Çev. Ç. Dürüşken
103. H. de Balzac, BİR HAVVA KIZI, Çev. B. Kuzucuoğlu
104. W. Shakespeare, KRALLEAR, Çev. Ö. Nutku
105. M. Shikibu, MURAKİ SHİKİBU'NUN GÜNLÜĞÜ, Çev. E. Esen

106. J. J. Rousseau, EMİLE, Çev. Y. Avunç
107. A. Dumas, ÜÇ SİLAHŞOR, Çev. V. Yalçintoklu
108. İ. S. Turgenyev, RUDİN - İLK AŞK - İLKBAHAR SELLERİ, Çev. E. Altay
109. L. N. Tolstoy, SIVASTOPOL, Çev. M. Beyhan
110. J. W. von Goethe, YAŞAMIMDAN ŞİİR VE HAKİKAT, Çev. M. Kahraman
111. L. N. Tolstoy, DİRİLİŞ, Çev. A. Hacıhasanoğlu
112. H. de Balzac, SUYUBULANDIRAN KIZ, Çev. Y. Avunç
113. A. Daudet, PAZARTESİ HİKÂYESLERİ, Çev. S. E. Siyavuşgil
114. W. Shakespeare, SONELE, Çev. T. S. Halman
115. K. Mansfield, KATIKSIZ MUTLULUK, Çev. Oya Dalgıç
116. Ephesoslu Hipponaks, BÜTÜN FRAGMANLAR, Çev. Alovera
117. F. Nietzsche, ECCE HOMO, Çev. M. Tüzel
118. N. V. Gogol, MÜFETTİŞ, Çev. K. Karasulu
119. Nizâmî'l-Mülk, SİYASETNAME, Çev. M. T. Ayar
120. H. de Balzac, TILSIMLI DERİ, Çev. V. Yalçintoklu
121. F. M. Dostoyevski, STEPANÇİKOV KÖYÜ, Çev. N. Y. Taluy
122. G. Sand, THÉRÈSE VE LAURENT, Çev. V. Yalçintoklu
123. W. Shakespeare, ROMEO VE JULIET, Çev. Ö. Nutku
124. F. Nietzsche, TRAGEDYANIN DOĞUŞU, Çev. M. Tüzel
125. Ovidius, AŞK SANATI, Çev. Ç. Dürüşken
126. P. J. Proudhon, MÜLKİYET NEDİR?, Çev. D. Çetinkasap
127. H. de Balzac, PIERRETTE, Çev. Y. Avunç
128. L. N. Tolstoy, KAFKAS TUTSAĞI, Çev. M. Beyhan
129. N. Copernicus, GÖKSEL KÜRELERİN DEVİNİMLERİ ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
130. N. V. Gogol, TARAS BULBA VE MİRGOROD ÖYKÜLERİ, Çev. E. Altay
131. W. Shakespeare, ON İKİNCİ GECE, Çev. S. Sarlı
132. A. Daudet, SAPHO, Çev. T. Yücel
133. F. M. Dostoyevski, ÖTEKİ, Çev. T. Akgün
134. F. Nietzsche, PUTLARIN ALACAKARANLIĞI, Çev. M. Tüzel
135. É. Zola, GERMİNAL, Çev. B. Onaran
136. J. O. y Gasset, KİTLELERİN AYAKLANMASI, Çev. N. G. Işık
137. Euripides, BAKKHALAR, Çev. S. Eyüboğlu
138. W. Shakespeare, YETER Kİ SONU İYİ BİTSİN, Çev. Ö. Nutku
139. N. V. Gogol, ÖLÜ CANLAR, Çev. M. Beyhan
140. Plutarkhos, LYKURGOS'UN HAYATI, Çev. S. Eyüboğlu - V. Günyol
141. W. Shakespeare, YANLIŞLIKLAR KOMEDYASI, Çev. Ö. Nutku
142. H. von Kleist, DÜELLO -Bütün Öyküler- Çev. İ. Kantemir
143. L. de Vega, OLMEDO ŞÖVALYESİ, Çev. Y. Ersoy Canpolat
144. F. M. Dostoyevski, EV SAHİBESİ, Çev. T. Akgün
145. W. Shakespeare, KRAL JOHN'UN YAŞAMI VE ÖLÜMÜ, Çev. H. Çalışkan

146. H. de Balzac, LOUIS LAMBERT, Çev. O. Rifat - S. Rifat
147. Mahmûd-ı Şebüsterî, GÜLŞEN-İ RÂZ, Çev. A. Gölpinarlı
148. Molière, KADINLAR MEKTEBİ, Çev. B. Tuncel
149. Catullus, BÜTÜN ŞİİRLERİ, Çev. Ç. Dürüşken - Alovera
150. Somadeva, MASAL IRMAKLARININ OKYANUSU, Çev. K. Kaya
151. Hafız-ı Şirazi, HAFİZ DÎVÂNI, Çev. A. Gölpinarlı
152. Euripides, YAKARICILAR, Çev. S. Sandalcı
153. W. Shakespeare-J. Fletcher, CARDENIO, Çev. Ö. Nutku
154. Molière, GEORGE DANDIN, Çev. S. Kuray
155. J. W. von Goethe, GENÇ WERTHER'İN ACILARI, Çev. M. Kahraman
156. F. Nietzsche, BÖYLE SÖYLEDİ ZERDÜŞT, Çev. M. Tüzel
157. W. Shakespeare, KISASA KISAS, Çev. Ö. Nutku
158. J. O. y Gasset, SİSTEM OLARAK TARİH, Çev. N. G. Işık
159. C. de la Barca, HAYAT BİR RÜYADIR, Çev. B. Sabuncu
160. F. Nietzsche, DİONYSOS DİTHYRAMBOSLARI, Çev. A. Cemal
161. L. N. Tolstoy, ANNA KARENİNA, Çev. A. Hacıhasanoğlu
162. G. de Maupassant, GÜZEL DOST, Çev. A. Özgüner
163. Euripides, RESOS, Çev. S. Sandalcı
164. Sophokles, KRAL OİDİPUS, Çev. B. Tuncel
165. F. M. Dostoyevski, BUDALA, Çev. E. Altay
166. W. Shakespeare, KRAL VIII. HENRY, Çev. H. Çalışkan
167. D. Defoe, KÖRLER ÜZERİNE MEKTUP - SAĞIRLAR ÜZERİNE MEKTUP, Çev. A. Cemgil - D. Cemgil
168. T. Paine, AKIL ÇAĞI, Çev. A. İ. Dalgıç
169. W. Shakespeare, VENEDİK TACİRİ, Çev. Ö. Nutku
170. G. Eliot, SILAS MARNER, Çev. F. Kâhya
171. H. de Balzac, MUTLAK PEŞİNDE, Çev. S. Rifat - O. Rifat - S. Rifat
172. W. Shakespeare, BİR YAZ GECESİ RÜYASI, Çev. Ö. Nutku
173. A. de Musset, MARIANNE'İN KALBI, Çev. B. Tuncel - S. Eyüboğlu
174. F. M. Dostoyevski, ECİNNİLER, Çev. M. Beyhan
175. A. S. Puşkin, BORIS GODUNOV, Çev. Ö. Özer
176. W. Shakespeare, HIRÇIN KIZ, Çev. Ö. Nutku
177. İ. S. Turgenyev, DUMAN, Çev. E. Altay
178. Sophokles, ELEKTRA, Çev. A. Erhat
179. J. Austen, NORTHANGER MANASTIRI, Çev. H. Koç
180. D. Defoe, ROBINSON CRUSOE, Çev. F. Kâhya
181. W. Shakespeare - J. Fletcher, İKİ SOYLU AKRABA, Çev. Ö. Nutku
182. Platon, SOKRATES'İN SAVUNMASI, Çev. A. Çokona
183. L. N. Tolstoy, İNSAN NEYLE YAŞAR? , Çev. K. Karasulu
184. N. V. Gogol, EVLENME - KUMARBAZLAR, Çev. K. Karasulu
- 185-1. F. Nietzsche, İNSANCA, PEK İNSANCA, Çev. M. Tüzel
- 185-2. F. Nietzsche, KARIŞIK KANILAR VE ÖZDEYİŞLER, Çev. M. Tüzel
- 185-3. F. Nietzsche, GEZGİN VE GÖLGESİ, Çev. M. Tüzel
186. A. P. Çehov, AYI -Dokuz Kısa Oyun-, Çev. T. Akgün

187. J. M. Keynes, PARA ÜZERİNE BİR İNCELEME, Çev. C. Gerçek
188. H. Fielding, JOSEPH ANDREWS, Çev. F. B. Aydar
189. C. Brontë, PROFESÖR, Çev. G. Varım
190. Kalidasa, MALAVİKA VE AGNİMİTRA, Çev. H. D. Can
191. W. Shakespeare, NASIL HOŞUNUZA GİDERSE, Çev. Ö. Nutku
192. Aiskhylos, ZİNCİRE VURULMUŞ PROMETHEUS, Çev. S. Eyüboğlu - A. Erhat
193. E. Rostand, CYRANO DE BERGERAC, Çev. S. E. Siyavuşgil
194. É. Zola, YAŞAMA SEVİNCİ, Çev. B. Onaran
195. F. M. Dostoyevski, KUMARBAZ, Çev. K. Karasulu
196. S. Kierkegaard, FELSEFE PARÇALARI YA DA BİR PARÇA FELSEFE, Çev. D. Şahiner
197. Cicero, YÜKÜMLÜLÜKLER ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
198. D. Diderot, RAMEAU'NUN YEĞENİ, Çev. A. Cemgil
199. W. Shakespeare, KRAL V. HENRY, Çev. H. Çalışkan
200. L. N. Tolstoy, KREUTZER SONAT, Çev. A. Hacıhasanoğlu
201. S. Kierkegaard, BAŞTAN ÇIKARICININ GÜNLÜĞÜ, Çev. N. Beier
202. Aisopos, MASALLAR, Çev. İ. Çokona
203. W. Shakespeare, CYMBELINE, Çev. Ö. Nutku
204. Aristoteles, ATİNALILARIN DEVLETİ, Çev. A. Çokona
205. V. Hugo, BİR İDAM MAHKÜMÜNÜN SONGÜNÜ, Çev. V. Yalçıntoklu
206. D. Diderot, FELSEFE KONUŞMALARI, Çev. A. Cemgil
207. W. Shakespeare, VERONALI İKİ SOYLU DELİKANLI, Çev. Ö. Nutku
208. Molière, İNSANDANKAÇAN, Çev. B. Tuncel
209. L. N. Tolstoy, ÜÇ ÖLÜM, Çev. G. Ç. Kızılırmak
210. Stendhal, KIRMIZI VE SİYAH, Çev. B. Onaran
211. Feridüddin Attâr, İLÂHİNAME, Çev. A. Gölpinarlı
212. D. Diderot, KADERCİ JACQUES VE EFENDİSİ, Çev. A. Cemgil
213. V. Hugo, NOTRE DAME'İN KAMBURU, Çev. V. Yalçıntoklu
214. W. Shakespeare, CORIOLANUS'UN TRAGEDYASI, Çev. Ö. Nutku
215. Euripides, MEDEA, Çev. A. Çokona
216. W. Shakespeare, TROILUS VE CRESSIDA, Çev. S. Eyüboğlu - M. Urgan
217. H. Bergson, GÜLME, Çev. D. Çetinkasap
218. W. Shakespeare, KIŞ MASALI, Çev. Ö. Nutku
219. Homeros, İLYADA, Çev. A. Erhat - A. Kadir
220. Homeros, ODYSSEİA, Çev. A. Erhat - A. Kadir
221. W. Shakespeare, KRAL IV. HENRY - I, Çev. H. Çalışkan
222. W. Shakespeare, KRAL IV. HENRY - II, Çev. H. Çalışkan
223. L. N. Tolstoy, İVAN İLYİÇ'İN ÖLÜMÜ, Çev. M. Beyhan
224. W. Shakespeare, AŞKIN EMEĞİ BOŞUNA, Çev. Ö. Nutku
225. W. Shakespeare, AŞK VE ANLATI ŞİİRLERİ, Çev. T. S. Halman
226. C. Goldoni, SEVGİLİLER, Çev. N. Adabağ - L. Tecer
227. F. M. Dostoyevski, BEYAZ GECELER, Çev. B. Zeren
228. Sophokles, ANTİGONE, Çev. A. Çokona

229. W. Shakespeare, TITUS ANDRONICUS, Çev. Ö. Nutku
230. L. N. Tolstoy, ÇOCUKLUK, Çev. A. Hacıhasanoğlu
231. M. Y. Lermontov, HANÇER - Seçme Şiir ve Manzumeler-, Çev. A. Behramoğlu
232. Sophokles, TRAKHİSLİ KADINLAR, Çev. A. Çokona
233. W. Shakespeare, II. RICHARD, Çev. Ö. Nutku
234. Sun Zi (Sun Tzu), SAVAŞ SANATI, Çev. P. Otkan - G. Fidan
235. W. Shakespeare, KRAL VI. HENRY - I, Çev. Ö. Nutku
236. W. Shakespeare, KRAL VI. HENRY - II, Çev. Ö. Nutku
237. W. Shakespeare, KRAL VI. HENRY - III, Çev. Ö. Nutku
238. J. W. von Goethe, ALMAN GÖÇMENLERİN SOHBETLERİ, Çev. T. Tayanç
239. W. Shakespeare, WINDSOR'UN ŞENKADINLARI, Çev. H. Çalışkan
240. GILGAMIŞ DESTANI, Çev. S. Maden
241. C. Baudelaire, ÖZEL GÜNCELER - APAÇIK YÜREĞİM, Çev. S. Maden
242. W. Shakespeare, FIRTINA, Çev. Ö. Nutku
243. İbn Kalânîsî, ŞAMTARİHİNE ZEYL, Çev. O. Özatağ
244. Yusuf Has Hacib, KUTADGU BİLİĞ, Çev. A. Çakan
245. L. N. Tolstoy, İLKGENÇLİK, Çev. A. Hacıhasanoğlu
246. Sophokles, PHİLOKTETES, Çev. A. Çokona
247. K. Kolomb, SEYİR DEFTERLERİ, Çev. S. Maden
248. C. Goldoni, LOKANTACI KADIN, Çev. N. Adabağ
249. Plutarkhos, THESEUS - ROMULUS, Çev. İ. Çokona
250. V. Hugo, SEFİLLER, Çev. V. Yalçınoklu
251. Plutarkhos, İSKENDER - SEZAR, Çev. İ. Çokona
252. Montesquieu, İRAN MEKTUPLARI, Çev. B. Günen
253. C. Baudelaire, KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ, Çev. S. Maden
254. İ. S. Turgenyev, HAM TOPRAK, Çev. E. Altay
255. L. N. Tolstoy, GENÇLİK, Çev. A. Hacıhasanoğlu
256. Ksenophon, ANABASİS - On Binler'in Dönüşü-, Çev. A. Çokona
257. A. de Musset, LORENZACCIO, Çev. B. Günen
258. É. Zola, NANA, Çev. B. Onaran
259. Sophokles, ALAS, Çev. A. Çokona
260. Bâkî, DİVÂN, Çev. F. Öztürk
261. F. Nietzsche, DAVID STRAUSS, İTİRAFÇI VE YAZAR, Çev. M. Tüzel
262. F. Nietzsche, TARİHİN YAŞAM İÇİN YARARI VE SAKINCASI, Çev. M. Tüzel
263. F. Nietzsche, EĞİTİCİ OLARAK SCHOPENHAUER, Çev. M. Tüzel
264. F. Nietzsche, RICHARD WAGNER BAYREUTH'TA, Çev. M. Tüzel
265. A. de Musset, ŞAMDANCI, Çev. B. Tuncel - S. Eyüboğlu
266. Michelangelo, CENNETİN ANAHTARLARI, Çev. T. S. Halman
267. D. Diderot, RAHİBE, Çev. A. Cemgil
268. Edib Ahmed Yüknêkî, ATEBETÜ'L-HAKAYIK, Çev. A. Çakan
269. İ. S. Turgenyev, BAŞKANIN ZİYAFETİ - PARASIZLIK - BEKÂR, Çev. N. Y. Taluy

270. Aristoteles, POETİKA -Şiir Sanatı Üzerine-, Çev. A. Çokona - Ö. Aygün
271. Hippokrates, AFORİZMALAR, Çev. E. Çoraklı
272. G. Leopardi, ŞARKILAR, Çev. N. Adabağ
273. Herodas, MİMOSLAR, Çev. Alovera
274. Molière, HASTALIK HASTASI, Çev. B. Günen
275. Laozi, TAO TE CHİNG-DAO DE JİNG-, Çev. S. Özbey
276. BÂBİL YARATILIŞ DESTANI -Enuma Eliş-, Çev. S. F. Adalı - A. T. Görgü
277. M. Shelley, FRANKENSTEIN YA DA MODERN PROMETHEUS, Çev. Y. Yavuz
278. Erasmus, DELİLİĞE ÖVGÜ, Çev. Y. Sivri
279. A. Dumas, SAINTE-HERMINE ŞÖVALYESİ, Çev. H. Bayrı
280. Sophokles, OİDİPUS KOLONOSTA, Çev. A. Çokona
281. A. Dumas, SİYAH LALE, Çev. V. Yalçıntoklu
282. A. Sewell, SİYAH İNCİ, Çev. A. Berktaş
283. C. Marlowe, PARİSTE KATLİAM, Çev. Ö. Nutku
284. F. Nietzsche, İYİNİN VE KÖTÜNÜN ÖTESİNDE, Çev. M. Tüzel
285. C. Marlowe, KARTACA KRALİÇESİ DİDO, Çev. Ö. Nutku
286. Hesiodos, THEOGONİA -İŞLER VE GÜNLER, Çev. A. Erhat - S. Eyüboğlu
287. Horatius, ARS POETICA -Şiir Sanatı-, Çev. C. C. Çevik
288. W. Shakespeare, ÇİFTE İHANET, Çev. Ö. Nutku
289. Molière, KIBARLIK BUDALASI, Çev. B. Günen
290. Semonides ve Altı İambos Şairi, ŞİİRLER VE BÜTÜN FRAGMANLAR, Çev. Alovera
291. D. Defoe, VEBA YILI GÜNLÜĞÜ, Çev. İ. Kantermir
292. O. Wilde, ÖNEMSİZ BİR KADIN, Çev. P. D. Deveci
293. L. N. Tolstoy, EFENDİ İLE UŞAĞI, Çev. A. Hacıhasanoğlu
294. H. de Balzac, VADİDEKİ ZAMBAK, Çev. V. Yalçıntoklu
295. C. Marlowe, MALTALI YAHUDİ, Çev. Ö. Nutku
296. H. Melville, KATİP BARTLEBY, Çev. H. Koç
297. Cicero, YASALAR ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
298. E.T.A. Hoffman, MATMAZEL DE SCUDÉRY, Çev. G. Zeyinoğlu
299. SÜMER KRAL DESTANLARI, Çev. S. F. Adalı - A. T. Görgü
300. L. N. Tolstoy, SAVAŞ VE BARIŞ, Çev. T. Akgün
301. Plutarkhos, DEMOSTHENES - CICERO, Çev. İ. Çokona
302. Farabi, İDEAL DEVLET, Çev. A. Arslan
303. C. Marlowe, II. EDWARD, Çev. Ö. Nutku
304. Montesquieu, KANUNLARIN RUHU ÜZERİNE, Çev. B. Günen
305. Cicero, YAŞLI CATO VEYA YAŞLILIK ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
306. Stendhal, PARMA MANASTIRI, Çev. B. Onaran
307. A. Daudet, DEĞİRMENİMDEN MEKTUPLAR, Çev. S. E. Siyavuşgil
308. Euripides, İPHİGENİA AULİSTE, Çev. A. Çokona
309. Euripides, İPHİGENİA TAURİSTE, Çev. A. Çokona
310. Pascal, DÜŞÜNCELER, Çev. D. Çetinkasap
311. M. de Staël, ALMANYA ÜZERİNE, Çev. H. A. Karahasan

312. Seneca, BİLGENİN SARSILMAZLIĞI ÜZERİNE- İNZİVA ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
313. D. Hume, İNSANIN ANLAMA YETİSİ ÜZERİNE BİR SORUŞTURMA, Çev. F. B. Aydar
314. F. Bacon, DENEMELER -Güvenilir Öğütler ya da Meselelerin Özü-, Çev. C. C. Çevik - M. Çakan
315. BABİL HEMEROLOJİ SERİSİ -Uğurlu ve Uğursuz Günler Takvimi-, Çev. S. F. Adalı - A. T. Görgü
316. H. Walpole, OTRANTO ŞATOSU, Çev. Z. Avcı
317. İ. S. Turgenyev, AVCININ NOTLARI, Çev. E. Altay
318. H. de Balzac, SARRASINE, Çev. A. Berktaş
319. Farabî, MUTLULUĞUN KAZANILMASI, Çev. A. Arslan
320. M. Luther, DOKSAN BEŞ TEZ, Çev. C. C. Çevik
321. F. Rabelais, PANTAGRUEL, Çev. N. Yıldız
322. Kritovulos, KRİTOVULOS TARİHİ, Çev. A. Çokona
323. C. Marlowe, BÜYÜK TİMURLENKİ-II, Çev. Ö. Nutku
324. Ahmedî, İSKENDERNÂME, Çev. F. Öztürk
325. M. Aurelius, KENDİME DÜŞÜNCELER, Çev. Y. E. Ceren
326. Cicero, DOSTLUK ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
327. DEDE KORKUT HİKÂYELERİ, Çev. A. Çakan
328. Aristophanes, PLOUTOS, Çev. E. Gören-E. Yavuz
329. É. Zola, HAYVANLAŞAN İNSAN, Çev. A. Özgüner
330. RİGVEDA, Çev. K. Kaya
331. S. T. Coleridge, YAŞLI DENİZCİNİN EZGİSİ, Çev. H. Koçak
332. A. Dumas, MONTE CRISTO KONTU, Çev. V. Yalçınoklu
333. L.N. Tolstoy, KAZAKLAR, Çev. M. Beyhan
334. O. Wilde, DORIAN GRAY'IN PORTRESİ, Çev. D. Z. Batumlu
335. İ.S. Turgenyev, KLARA MİLİÇ, Çev. C. D. Akyüz
336. R. Apollonios, ARGONAUTİKA, Çev. A. Çokona
337. S. Le Fanu, CARMILLA, Çev. Y. Yavuz
338. Seneca, MUTLU YAŞAM ÜZERİNE-YAŞAMIN KISALIKI ÜZERİNE, Çev. C. C. Çevik
339. F. Engels, AİLENİN, DEVLETİN VE ÖZEL MÜLKİYETİN KÖKENİ, Çev. M. Tüzel
340. T. L. Peacock, KARABASAN MANASTIRI, Çev. Y. Yavuz
341. H. von Kleist, AMPHİTRİYON, Çev. M. Kahraman
342. H. de Balzac, EUGÉNIE GRANDET, Çev. V. Yalçınoklu
343. W. Whitman, ÇİMEN YAPRAKLARI, Çev. F. Öz
344. Montesquieu, ROMALILARIN YÜCELİK VE ÇÖKÜŞÜNÜN NEDENLERİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER, Çev. B. Günen
345. Beaumarchais, SEVILLA BERBERİ VEYA NAFİLE TEDBİR, Çev. B. Günen
346. W. James, PRAGMATİZM, Çev. F. B. Aydar
347. Euripides, ANDROMAKHE, Çev. A. Çokona

348. Farabî, İLİMLERİN SAYIMI, Çev. A. Arslan
349. G. Büchner, DANTON'UN ÖLÜMÜ, Çev. M. Tüzel
350. GILGAMIŞ HİKÂYESİ, Çev. S. F. Adalı-A. T. Görgü
351. Aristophanes, KADIN MEBUSLAR, Çev. E. Gören-E. Yavuz
352. S. Empricus, PYRRHONCULUĞUN ESASLARI, Çev. C. C. Çevik
353. H. de Balzac, GORIOT BABA, Çev. V. Yalçınoklu
354. G. E. Lessing, DÜZYAZI FABLELERİ, Çev. Z. Aksu Yılmaz
355. Epiktetos, ENKHEIRIDION, Çev. C. C. Çevik
356. DHAMMAPADA, Çev. K. Kaya
357. Voltaire, SADIK VEYA KADER -BİR DOĞU MASALI-, Çev. B. Günen
358. Platon, PHAİDROS, Çev. A. Çokona
359. Beaumarchais, FIGARO'NUN DÜĞÜNÜ VEYA ÇILGIN GÜN, Çev. B. Günen
360. J. Cazotte, ÂŞIK ŞEYTAN, Çev. A. Terzi
361. V. Hugo, DENİZ İŞÇİLERİ, Çev. V. Yalçınoklu
362. SUTTANİPĀTA, Çev. K. Kaya
363. T. Paine, SAĞDUYU, Çev. Ç. Öztekin
364. J. H. Bernardin de Saint-Pierre, PAUL İLE VIRGINIE, Çev. İ. Atay
365. F. Hebbel, JUDITH, Çev. A. Fırat
366. Leukippos-Demokritos, ATOMCU FELSEFE FRAGMANLARI, Çev. C. C. Çevik
367. G. W. Leibniz, MONADOLOJİ, Çev. D. Çetinkasap
368. C. Dickens, DAVID COPPERFIELD, Çev. M. Arvas
369. G. Apollinaire, İKİ KIYININ AVARESİ, Çev. N. Özyıldırım
370. Aristoteles, RETORİK, Çev. A. Çokona
371. Herakleitos, FRAGMANLAR, Çev. C. C. Çevik
372. P. Lafargue, TEMBELLİK HAKKI, Çev. A. Berktaş
373. PAPAĞANIN YETMİŞ MASALI -ŞUKASAPTATI-, Çev. K. Kaya
374. C. Dickens, İKİ ŞEHRİN HİKÂYESİ, Çev. D. Z. Batumlu
375. R. Descartes, YÖNTEM ÜZERİNE KONUŞMA, Çev. M. Erşen

Euripides (MÖ y. 484-406): Atina'nın yetiştirdiği üç büyük tragedya şairi arasında en fazla eseri günümüze ulaşan sanatçı olarak özel bir yeri vardır. Bu özelliği şenliklerde Aiskhylos ve Sophokles kadar birincilik ödülü kazanmamış olsa da halk arasında daha çok beğenilen bir şair olmasına bağlanır. Euripides'in oyun kahramanları insana özgü zayıflık ve kusurları taşırlar, yaşadıkları trajediler de bu kusurları ile vazgeçemedikleri tutkularından kaynaklanır. Euripides çağdaş tiyatroya en yakın eserler veren klasik ozan veya modern ozanların ilki sayılabilir. Kyklops günümüze kadar tam olarak gelen tek satyrikon dramadır. Tragedya trilojisinden sonra izlenen ve komik içeriğiyle seyircileri rahatlatmayı amaçlayan satyrikon drama genellikle basit bir kurguya sahip kısa bir oyundur. Homeros'tan başka Kytheralı Philoksenos ve Iskenderiyeli Theokritos tarafından da işlenen Kyklops teması Euripides'in bu eserinde alaycı ve komik bir yaklaşımla ele alınmıştır. Odysseus ile Polyphemos çatışmasında, sık sık ironik atıflarda bulunulan Odysseia arka planda bir model görevi görmektedir.

Ari Çokona (1957): İstanbul'un Fener semtinde doğdu. İTÜ'den kimya yüksek mühendisi olarak mezun olduktan sonra bir süre boya sanayiinde çalıştı. Halen özel bir lisede kimya öğretmenidir. Antik ve çağdaş Yunancadan Türkçeye edebiyat, tarih ve felsefe çevirileri yapmaktadır.

Platon, Aristoteles, Euripides, Sophokles, Ksenophon ve Kritovulos'tan yaptığı pek çok çeviri Hasan Âli Yücel Klasikler Dizisi'nde yayımlanan Ari Çokona'nın İstanbul ve Anadolu Rumlarının tarih, kültür ve edebiyatına ilişkin telif eserleri, Türkiye ve Yunanistan'da çeşitli edebiyat dergilerinde yayımlanmış birçok makale, şiir ve öyküsü vardır.

9 786257 070164